
Eindnotitie Effectiviteit re-integratiedienstverlening naar niet-westerse migratieachtergrond

datum 30 juli 2021
aan ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
van SEO Economisch Onderzoek
auteurs Arjan Heyma & Tobias Vervliet

Copyright © 2021 SEO Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit deze notitie te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit deze notitie mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl.

Aanleiding en vraagstelling

De arbeidsmarktpositie van personen met een niet-westerse migratieachtergrond blijft achter op die van personen met een Nederlandse achtergrond (Van der Werff, Biesenbeek & Zwetsloot, 2018). Dit begint al met kansongelijkheid in het onderwijs (Gemeente Amsterdam, 2007; KIS, 2016; ROA, 2016) en zet zich voort in een minder efficiënt zoekgedrag (SCP, 2016), arbeidsmarktdiscriminatie (SCP, 2010; SCP, 2015; SCP, 2016) en een minder gunstig sociaal netwerk (SCP, 2016). Om de arbeidsmarktpositie van personen met een niet-westerse migratieachtergrond te verbeteren, is de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) het programma “Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt” (VIA) gestart. De doelstelling van het programma is om de arbeidsmarktpositie van personen met een niet-westerse migratieachtergrond te verbeteren. Er is inmiddels veel kennis over de aard en omvang van, en verklaringen voor, de verschillen tussen personen met en zonder migratieachtergrond. Er is echter nog beperkte kennis over de effectiviteit van beleidsinstrumenten om de arbeidsparticipatie en arbeidsmarktpositie van Nederlanders met een niet-westerse migratieachtergrond te verbeteren.

In het verleden is het nodige onderzoek gedaan op het terrein van re-integratie, maar migratieachtergrond is (bijna) nooit als specifiek achtergrondkenmerk opgenomen bij deze effectiviteitsstudies. Vandaar dat begin 2019 door SZW aan onderzoeksbureau Significant is gevraagd om een verkenning uit te voeren om na te gaan of het haalbaar is om bij afgeronde effectiviteitsstudies migratieachtergrond alsnog toe te voegen met behulp van CBS Microdata. Hierover heeft Significant onder andere contact gezocht met SEO Economisch Onderzoek, waar eerder onderzoek is uitgevoerd naar de effecten van re-integratiedienstverlening in de WW. SEO heeft aangegeven dat het bij dat onderzoek mogelijk is om migratieachtergrond als kenmerk toe te voegen via een koppeling met de CBS Microdata. De resultaten van het oorspronkelijke onderzoek in opdracht van het Kenniscentrum UWV staan beschreven in twee rapporten: ‘Een goed gesprek werkt’ (Heyma & van der Werff, 2014) en ‘Re-integratiedienstverlening in de WW: Wat werkt voor wie en wanneer?’ (Heyma,

2015). Deze rapportages laten zien dat een groot deel van de re-integratiedienstverlening aan werkzoekenden die tussen 1 april 2008 en 1 oktober 2010 zijn ingestroomd in de WW positief en significant heeft bijgedragen aan de werkhervatting. Dat geldt met name voor de eigen dienstverlening door UWV en in mindere mate voor de extern ingekochte re-integratiedienstverlening vanuit het re-integratiebudget WW. Worden de kosten van de ingezette dienstverlening vergeleken met de baten in termen van een verkorting van de uitkeringsduur, dan is alleen de eigen re-integratiedienstverlening door UWV kosteneffectief. In het onderzoek is onderscheid gemaakt naar verschillende achtergrondkenmerken, maar migratieachtergrond was vanuit de registratiegegevens van UWV daarbij niet beschikbaar.

Het ministerie van SZW heeft aan SEO Economisch Onderzoek gevraagd om de onderzoeken uit 2014 en 2015 gedeeltelijk te herhalen, maar dan met een uitsplitsing naar migratieachtergrond. Daarvoor zijn oorspronkelijke onderzoeksbestanden aangeleverd aan het CBS en binnen de CBS Remote Access omgeving gekoppeld aan informatie over migratieachtergrond. Dit levert een nieuw onderzoeksbestand op waarop de analyses zijn gedaan naar de effectiviteit van re-integratiedienstverlening aan WW-gerechtigden met en zonder niet-westerse migratieachtergrond in de periode tussen 1 april 2008 en 1 oktober 2010. Het huidige onderzoek geeft daarmee inzicht in welke vormen van re-integratiedienstverlening (in)effectief zijn en hoe dit verschilt tussen de populatie WW-klienten met en zonder niet-westerse migratieachtergrond.

Hoofdvraag van het onderzoek

In hoeverre worden dankzij re-integratiedienstverlening de baankansen van WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond vergroot, in hoeverre hangt dit af van het soort dienstverlening en het moment van inzet, en wegen de opbrengsten op tegen de kosten ervan?

Deelvragen

1. Wat houden de verschillende vormen van re-integratiedienstverlening voor WW-klienten in? Welke interventies maken daar onderdeel van uit en wat zijn daarbij de (veronderstelde) werkzame elementen?
2. In hoeverre is de inzet van de verschillende vormen van re-integratiedienstverlening (in)effectief voor WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond (waar mogelijk uitgesplitst naar achtergrondkenmerken als generatie, herkomst, opleidingsniveau, gender, leeftijd etc.)?
3. Op welke wijze hangt de (in)effectiviteit van de re-integratiedienstverlening af van het moment van inzet?
4. Wat is het verschil in (in)effectiviteit tussen face-to-face en telefonische contacten van WW-klienten met de Adviseur werk?
5. Hoe verhoudt de (in)effectiviteit van de verschillende vormen van re-integratiedienstverlening voor WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond zich ten opzichte van WW-klienten zonder niet-westerse migratieachtergrond (waar mogelijk uitgesplitst naar achtergrondkenmerken als generatie, herkomst, opleidingsniveau, gender, leeftijd etc.)?
6. Wat zijn de opbrengsten in termen van besparingen op uitkeringslasten in verhouding tot de kosten van de verschillende vormen van re-integratiedienstverlening bij WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond (ten opzichte van WW-klienten zonder niet-westerse migratieachtergrond)?

Deze notitie bevat antwoorden op deze onderzoeksvragen. Het begint met een beschrijving van de onderzoekspopulatie en van de verschillen in de kans op uitstroom uit de WW. Daarna volgt een beschrijving van de verschillende vormen van ingekochte re-integratiedienstverlening en dienstverlening van UWV, evenals een overzicht van de mate waarin deze verschillende instrumenten zijn ingezet, zowel in de populatie met als de populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond. Hierbij zijn ook verschillende groepen onderscheiden op basis van achtergrondkenmerken. Naast algemene effecten van deze afzonderlijke instrumenten op de werkhervattingskans van de populatie met en de populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond (onderzoeksvragen 2 en 5), gaat deze notitie ook in op de effecten op de werkhervattingskans van re-integratie-instrumenten naar verschillende achtergrondkenmerken (geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, generatie en land van herkomst) (onderzoeksvraag 2) en naar moment van inzet (onderzoeksvraag 3). Ook wordt de kosteneffectiviteit van de verschillende instrumenten in kaart gebracht (onderzoeksvraag 6).

Het onderzoek betreft primair een statistische en econometrische analyse van effecten en laat daarom vooral zien wat het verschil in effectiviteit van re-integratiedienstverlening is tussen verschillende groepen WW-klienten. Het onderzoek is *niet* gericht op verklaringen voor (de verschillen in) de gevonden effectiviteit. Daarvoor ontbreekt wezenlijke informatie in de registratiegegevens over de werkzame mechanismen in het proces van re-integratie, zoals de invloed van re-integratiedienstverlening op de kennis en vaardigheden, werkzoekintentie en werkzoekhouding van WW-klienten, en hoe dat verschilt tussen de groep met en zonder niet-westerse migratieachtergrond. Waar mogelijk wordt bij de analyseresultaten enige duiding gegeven, maar deze kan niet worden gebaseerd op harde onderzoeksresultaten.

De resultaten van het huidige onderzoek en die uit de eerdere onderzoeken uit 2014 en 2015 zijn om verschillende redenen niet één-op-één te vergelijken. Zowel de gebruikte gegevens als het gehanteerde model komen niet volledig overeen, omdat niet alle variabelen in de archiefbestanden beschikbaar waren en omdat de modellering van de analyse in de CBS-omgeving aan de hand van andere programmatuur is gedaan. Onder meer daardoor kan in het huidige onderzoek, in tegenstelling tot het eerdere onderzoek, niet goed rekening worden gehouden met niet-waargenomen factoren die aan de ene kant de kans op werkhervatting en aan de andere kant de kans op inzet van bepaalde dienstverlening beïnvloeden.¹ Daarbij kan worden gedacht aan factoren als motivatie, schuldenproblematiek en gezondheid waar geen informatie over beschikbaar is. Het onvoldoende rekening houden met de invloed van dergelijke niet-waargenomen factoren zorgt voor een onzuivere schatting van de daadwerkelijke effectiviteit. De mate waarin effecten daardoor onzuiver zijn geschat kan wel worden afgeleid uit het eerdere onderzoek, omdat daarin effecten met en zonder correctie voor de invloed van niet-waargenomen factoren zijn vastgesteld. Die informatie wordt in het huidige onderzoek gebruikt om de gevonden effecten te corrigeren. Dat wordt expliciet besproken bij de resultaten.

¹ Rekening houden met de invloed van niet-waargenomen factoren vergt een ingewikkelde statistische modellering, die ook in het eerder uitgevoerde onderzoek niet altijd succesvol was. Redenen daarvoor zijn onder andere dat deze niet-waargenomen factoren sterk correleren met factoren waar wel voor wordt gecorrigeerd (in dat geval hoeft er vaak niet te worden gecorrigeerd voor de invloed van niet-waargenomen factoren) of dat de invloed slechts een kleine specifieke groep WW-klienten betreft, waardoor het gehanteerde model niet goed past op de gegevens en daardoor niet convergeert naar een optimaal resultaat.

Beschrijving onderzoekspopulatie

In totaal omvat de onderzoekspopulatie 550.144 personen die tussen 1 april 2008 en 1 oktober 2010 zijn ingestroomd in de WW. Ruim 18 procent (101.355 personen) van de totale onderzoekspopulatie heeft een niet-westerse migratieachtergrond. Voor het onderscheid tussen de groep met en zonder niet-westerse migratieachtergrond wordt de indeling van het CBS gebruikt.² Migratieachtergrond is een kenmerk dat aangeeft met welk land een persoon verbonden is op basis van het geboorteland van de ouders of van de persoon zelf. Een persoon heeft een eerste generatie migratieachtergrond als hij of zij niet in Nederland geboren is. Een tweede generatie migratieachtergrond betekent dat het geboorteland van de moeder, of - als dat Nederland is - het geboorteland van de vader, de migratieachtergrond bepaalt. De migratieachtergrond is niet-westerse als het gaat om landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije.³

De groepen met en zonder niet-westerse migratieachtergrond verschillen naar achtergrondkenmerken als geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Tabel 1 beschrijft de samenstelling van de onderzoekspopulatie van zowel de WW-populatie met als zonder niet-westerse migratieachtergrond. De groep met een niet-westerse migratieachtergrond bestaat relatief uit iets meer mannen dan de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond (62 versus 58 procent). Ook is de groep met een niet-westerse migratieachtergrond gemiddeld jonger (51 procent is jonger dan 35 jaar, versus 39 procent zonder niet-westerse migratieachtergrond) en lager opgeleid (45 versus 26 procent).

De groep WW-klanten met een niet-westerse migratieachtergrond bestaat voornamelijk uit personen die niet in Nederland geboren zijn (eerste generatie, 76 procent). Ongeveer 24 procent is wel in Nederland geboren, maar heeft ouders die niet in Nederland geboren zijn (tweede generatie). Turkije, Suriname en Marokko vormen de voornaamste herkomstlanden van de groep met een niet-westerse migratieachtergrond. Daarnaast heeft 42 procent een andere niet-westerse land van herkomst, zoals de Voormalig Nederlandse Antillen en Aruba of overige niet-westerse landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan). Een nadere uitsplitsing (niet in Tabel 1) laat zien dat de relatief grote groep jongeren (tot 35 jaar) met een niet-westerse migratieachtergrond oververtegenwoordigd is in de tweede generatie (88 procent daarvan). Het gaat daarbij relatief vaak om jongeren met een achtergrond in Turkije, Suriname of Marokko (81 procent van de tweede generatie). Jongeren uit de eerste generatie komen juist relatief vaak uit de andere landen (52 procent van de eerste generatie). Jongeren zonder achtergrond in Turkije, Suriname of Marokko maken in totaal 39 procent uit van alle jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond in de WW.

² Zie <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen/migratieachtergrond>

³ Zie <https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen/persoon-met-een-niet-westerse-migratieachtergrond>

Tabel 1 Ruim 18 procent van de totale onderzoekspopulatie heeft een niet-westerse migratieachtergrond, deze groep is gemiddeld jonger en lager opgeleid dan de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond

	WW-populatie met niet-westerse migratieachtergrond		WW-populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond	
	Aantallen	Aandeel	Aantallen	Aandeel
Totaal	101.355	100%	448.789	100%
Geslacht				
Mannen	62.993	62%	260.679	58%
Vrouwen	38.362	38%	188.110	42%
Leeftijd				
16-25	13.103	13%	56.358	13%
25-30	20.395	20%	59.754	13%
30-35	17.747	18%	56.425	13%
35-40	16.338	16%	62.014	14%
40-45	13.598	13%	60.830	14%
45-50	10.608	10%	55.186	12%
50-55	6.033	6%	46.684	10%
55-60	2.791	3%	37.468	8%
60-62	742	1%	14.070	3%
Opleidingsniveau				
Elementair	20.123	20%	28.789	6%
Lager	25.015	25%	91.178	20%
Middelbaar	38.840	38%	208.265	46%
Hoger	9.840	10%	77.625	17%
Universitair	3.925	4%	28.734	6%
Generatie				
Eerste generatie	76.663	76%		
Tweede generatie	24.692	24%		
Herkomst				
Turkije	21.750	21%		
Suriname	21.485	21%		
Marokko	15.956	16%		
Rest (Voormalig Nederlandse Antillen en Aruba en Overige niet-westerse landen)	42.164	42%		

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Uitstroomkansen

Voor uitstroom uit de WW worden in dit onderzoek twee routes onderscheiden: uitstroom door werkhervatting en overige uitstroom. Bij uitstroom naar werk stroomt een persoon uit de WW na het vinden van werk in loondienst. Overige uitstroom is alle andere uitstroom uit de WW dan door werkhervatting in loondienst. Die uitstroom gebeurt voor het grootste deel doordat personen geen recht meer hebben op een WW-uitkering (bereik van de maximale uitkeringsduur), maar bijvoorbeeld ook omdat men zelfstandige wordt of zich terugtrekt van de arbeidsmarkt (bijvoorbeeld wanneer men als partner van een hoofdkostwinnaar niet langer wil voldoen aan de sollicitatieplicht in de WW). Daarnaast zijn pensionering, uitstroom naar de ziektewet, emigratie of overlijden ook redenen waarom personen uit de WW stromen. De inzet van re-integratiedienstverlening heeft ook effect op die overige uitstroom, bijvoorbeeld omdat men zich als gevolg van de dienstverlening minder snel terugtrekt van de arbeidsmarkt.

Tabel 2 laat de kans zien op uitstroom naar werk, overige uitstroom en de totale kans op uitstroom uit de WW binnen 18 maanden na instroom in de WW. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar verschillende groepen WW'ers, zowel voor de groep met als de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond. De uitsplitsingen zijn gemaakt op basis van geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. In het algemeen geldt dat oudere personen minder vaak binnen 18 maanden na instroom in de WW zijn uitgestroomd en binnen die tijd ook minder vaak het werk hervatten dan jongere WW'ers. In vergelijking daarmee zijn de verschillen in uitstroom tussen de verschillende opleidingsniveaus kleiner. Wel geldt dat lager opgeleiden minder vaak binnen 18 maanden uit de WW stromen en ook minder vaak weer werk in loondienst vinden. Tussen mannen en vrouwen zijn de verschillen in uitstroom nihil, al hebben mannen een iets hogere werkhervattingskans dan vrouwen.

De kans op uitstroom uit de WW en de richting van uitstroom verschilt tussen de groep met en zonder niet-westerse migratieachtergrond, zie Tabel 2. Hoewel de groep met een niet-westerse migratieachtergrond vaker uit de WW is gestroomd na 18 maanden dan de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond (96 versus 92 procent), is die uitstroom minder vaak naar werkhervatting in loondienst (27 versus 46 procent) en dus vaker vanwege andere redenen (69 versus 45 procent). Dat heeft onder andere te maken met een gemiddeld korter recht op WW als gevolg van een korter arbeidsverleden. De groep met een niet-westerse migratieachtergrond is gemiddeld een stuk jonger en heeft daardoor bij instroom minder WW-rechten opgebouwd. Tegelijkertijd is ook bij de oudere groep met een niet-westerse migratieachtergrond een grotere uitstroom anders dan naar loondienst te zien. Dat kan zowel te maken hebben met een korter arbeidsverleden als met een lagere kans op werkhervatting vanuit de WW. Uit een recente studie van Significant (Blom et al., 2020) wordt zowel de lagere opbouw van WW-rechten als de kleinere kans op werkhervatting voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond bevestigd. De verschillen in uitstroomkansen en uitstroomrichting tussen de groep met en zonder niet-westerse migratieachtergrond zijn in alle uitsplitsingen naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau terug te zien.

De verschillen in uitstroomkansen en uitstroomrichting tussen de eerste en tweede generatie zijn klein. Personen met een niet-westerse migratieachtergrond die wel in Nederland geboren zijn, stromen vaker binnen 18 maanden uit de WW (99 versus 95 procent) en vinden vaker weer werk in

loondienst (30 versus 26 procent) dan personen met een niet-westerse migratieachtergrond die niet in Nederland geboren zijn. In de uitsplitsing naar herkomstland is te zien dat personen met een Surinaamse migratieachtergrond vaker uitstromen door werkhervatting (33 procent) in vergelijking met personen met een Turkse (28 procent) of Marokkaanse (23 procent) migratieachtergrond.

Tabel 2 Personen met een niet-westerse migratieachtergrond stromen vaker na 18 maanden uit de WW, maar dit is minder vaak door werkhervatting in loondienst

Mate van uitstroom 18 maanden na instroom in de WW	WW-populatie met niet-westerse migratieachtergrond			WW-populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond		
	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom
Totaal	27%	69%	96%	46%	45%	92%
Geslacht						
Mannen	28%	68%	96%	49%	43%	91%
Vrouwen	26%	70%	96%	43%	49%	92%
Leeftijd						
16-25	17%	83%	100%	36%	64%	100%
25-30	26%	74%	100%	49%	51%	100%
30-35	30%	70%	100%	53%	46%	100%
35-40	31%	67%	98%	55%	43%	98%
40-45	31%	64%	94%	54%	40%	94%
45-50	28%	61%	89%	50%	39%	89%
50-55	25%	58%	83%	44%	37%	80%
55-60	19%	55%	74%	29%	37%	67%
60-62	11%	62%	73%	14%	52%	66%
Opleidingsniveau						
Elementair	20%	75%	94%	30%	57%	87%
Lager	23%	74%	96%	39%	52%	91%
Middelbaar	30%	66%	96%	48%	43%	92%
Hoger	38%	58%	96%	53%	38%	92%
Universitair	34%	62%	95%	50%	42%	92%
Generatie						
Eerste generatie	26%	69%	95%			
Tweede generatie	30%	69%	99%			
Herkomst						
Turkije	28%	69%	97%			
Suriname	33%	62%	94%			
Marokko	23%	74%	97%			
Rest (Voormalig Nederlandse Antillen en Aruba en Overige niet-westerse landen)	25%	70%	95%			

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Beschrijving re-integratiedienstverlening

UWV heeft lange tijd re-integratiedienstverlening ingekocht bij private re-integratiebedrijven. Tot 1 januari 2009 was het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) verantwoordelijk voor de registratie van werkzoekenden en het matchen van werkzoekenden met vacatures en werkgevers. Uitkeringsgerechtigden ontvingen daarom ook vanuit het CWI re-integratiedienstverlening. Vanaf 1 januari 2009 is CWI opgegaan in UWV onder de naam UWV WERKbedrijf. Vanaf dat moment was er één organisatie verantwoordelijk voor de re-integratie van WW-klanten. Tot het moment waarop het re-integratiebudget WW vrijwel was uitgeput en de voorwaarden voor inkoop werden aangescherpt (april 2010), konden WW-klanten dus twee vormen van re-integratiedienstverlening ontvangen: zowel ingekochte dienstverlening bij een privaat re-integratiebedrijf als de re-integratiedienstverlening van UWV zelf via het WERKbedrijf. Hieronder volgt een beschrijving van de verschillende vormen van ingekochte en UWV re-integratiedienstverlening en welke interventies onderdeel uitmaken van de verschillende instrumenten.

Tot april 2010 had UWV de mogelijkheid vanuit het re-integratiebudget WW re-integratieactiviteiten in te kopen bij private re-integratiebedrijven. Dit betrof onder meer reguliere trajecten, Individuele Re-integratie Overeenkomsten (IRO's), scholing, kortdurende trainingen, professioneel geschreven sollicitatiebrieven, jobhunting en leerwerkplekken.

- **Reguliere re-integratietrajecten** waren trajecten die UWV periodiek via aanbesteding inkocht bij re-integratiebedrijven. De inhoud van deze trajecten was sterk ingekaderd in contractuele afspraken tussen het re-integratiebedrijf en UWV. Het traject bestond uit een mix van arbeidsbemiddeling, scholing of beroepskeuzeadvies en de inhoud werd afgesproken tussen de cliënt en UWV, terwijl UWV betaalde.
- Anders dan bij reguliere trajecten, bepaalde de WW-klant bij **IRO's** (Individuele Re-integratieovereenkomsten) zelf (in overleg met de Adviseur werk) hoe zijn of haar re-integratietraject eruit zag. IRO-trajecten bevatten de volgende trajectonderdelen: een loopbaanoriëntatie of assessment, een vorm van training, waarbij de meest voorkomende trainingen sollicitatie- en netwerktrainingen waren, scholing en persoonlijke begeleiding bij het zoeken naar werk. IRO's boden de mogelijkheid tot maatwerk doordat deze werden afgestemd op de behoeften van de cliënt. Dit is een duidelijk onderscheid met reguliere trajecten, al was ook daar maatwerk mogelijk.
- Onder het re-integratie-instrument **scholing** valt de ingekochte opleiding of scholing waarmee een WW-klant de vaardigheden leert die nodig zijn voor een beroep of functie. Scholing kan bestaan uit zeer verschillende typen opleidingen, zowel naar inhoud, duur als intensiteit. UWV koopt ook nog steeds **kortdurende trainingen** in die gericht zijn op vaardigheden die specifiek bij bepaalde functies horen. Hier gaat het bijvoorbeeld om een cursus Word, Excel, een EHBO-cursus, een opleiding tot vorkheftruckchauffeur of een training voor het behalen van een taxipas. Een functiegerichte vaardigheidstraining is dus minder uitgebreid dan scholing: het omvat nooit alle vaardigheden die nodig zijn om een beroep of functie uit te oefenen. UWV kocht in principe alleen scholing in als de klant zicht had op een baan.
- Als onderdeel van de re-integratie naar werk konden WW-klanten leren hoe ze – onder begeleiding – **sollicitatiebrieven** professioneel moesten schrijven.

- **Jobhunting** is een vorm van arbeidsbemiddeling gericht op het realiseren van uitnodigingen voor sollicitatie- en netwerkgesprekken bij werkgevers. Hierbij wordt steeds uitgegaan van de vraag van de werkzoekende.
- Een laatste vorm van ingekochte re-integratiedienstverlening was **leerwerkplekken**. Bij deze dienstverlening hielp UWV zoeken naar een werkplek bij een erkend (leerwerk)bedrijf waarnaast de WW-klant tegelijk een opleiding volgde. Dit leverde een dienstverband op voor een minimale periode van zes maanden.

Naast extern ingekochte dienstverlening gaf UWV ook zelf via het WERKbedrijf ondersteuning aan werkzoekenden bij de re-integratie naar werk. Tussen april 2008 en april 2011 bestond die ondersteuning van de WW-populatie voornamelijk uit gesprekken met de werkcoach (tegenwoordig de Adviseur werk) en de inzet van verschillende soorten re-integratieactiviteiten, zoals competentietesten en workshops.

- Alle WW-klienten kwamen destijds in principe in aanmerking voor een start- of intakegesprek met de werkcoach. Dit viel onder de basisdienstverlening. In dit onderzoek gaat het bij **gesprekken** met de werkcoach daarom primair om *vervolg*gesprekken na het start- of intakegesprek.
- Het was voor werkzoekenden ook mogelijk zich aan te melden bij het **Competentie Test Centrum**. Hierop volgde een uitnodiging voor een gesprek met een werkcoach van het Competentie Test Centrum. Deze werkcoach bekeek welke test het meest geschikt was om in te schatten waar de persoonlijke mogelijkheden lagen voor werk en welke kennis en vaardigheden daar nog voor moesten worden ontwikkeld. Tijdens de test werden allerlei vragen gesteld over interesses, werkervaringen en motivatie. De werkcoach besprak de resultaten en de mogelijkheden op de arbeidsmarkt. De arbeidsdeskundige gaf een advies over een passende baan. Dit soort testen worden nu nog steeds ingezet door UWV.
- Tot slot konden en kunnen werkzoekenden een uitnodiging krijgen om een training of **workshop** te volgen, zoals de training 'Succesvol naar werk'. Deze specifieke training gaat uit van aanbodversterking ter verbetering van zoek- en sollicitatievaardigheden. Deze training is samen met andere werkzoekenden te volgen op een regionale vestiging van UWV of online. Het gaat om een periode van drie maanden waarin deelnemers aan de training tien keer een halve dag bij elkaar komen. Onder begeleiding van een Adviseur werk gaan werkzoekenden aan de slag met onderwerpen als netwerken, cv maken of het sollicitatiegesprek. Er zijn tal van soortgelijke workshops beschikbaar via UWV, waar werkzoekenden aan mee kunnen doen.

Werkzame mechanismen van re-integratiedienstverlening

In het algemeen zijn er verschillende factoren te benoemen die het proces van het zoeken naar en het vinden van werk beïnvloeden. De literatuur beschrijft verschillende theoretische modellen. Het multidisciplinaire model van Wanberg (2002) onderscheidt zeven groepen van factoren die van invloed zijn op de kans van werklozen om een baan te vinden: de vraag op de arbeidsmarkt, het menselijk en sociaal kapitaal van werkzoekenden, de ondervonden obstakels om een baan te vinden, de economische noodzaak om een baan te vinden, werkzoekgedrag en discriminatie. Sol et al. (2011) beschrijven vergelijkbare factoren. Zij komen tot vier redenen waarom werklozen moeite

kunnen hebben met het vinden van een baan: voor de arbeidsmarkt ongunstige persoonskenmerken (zoals leeftijd of etnische achtergrond), persoonlijke en sociale belemmeringen (zoals zorgtaken of ziekte), een zwakke persoonlijke conditie (zoals weinig motivatie en zelfvertrouwen), en gebrekkige arbeidsmarktvaardigheden (zoals sollicitatie- en presentatievaardigheden).

Van Hooft en Van den Hee (2017) stellen dat veel van de bepalende factoren niet kunnen worden beïnvloed door werkzoekenden, zoals leeftijd, situatie op de arbeidsmarkt en beschikbaarheid aan banen binnen iemands beroepenveld en regio. Factoren waar de werkzoekende geen invloed op heeft spelen specifiek voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond een rol. Denk hierbij aan discriminatie. Er zijn ook factoren waar de werkzoekende wel invloed op heeft, maar die zowel samenhangen met een lagere kans op werk als met het hebben van een niet-westerse migratieachtergrond. Het gaat hier bijvoorbeeld om opleidingsniveau (personen met een niet-westerse migratieachtergrond zijn gemiddeld lager opgeleid, zie Tabel 1). Een ander voorbeeld zijn sollicitatie- en presentatievaardigheden die belangrijk zijn bij het vinden van werk en die bij de groep met een niet-westerse migratieachtergrond mogelijk minder goed ontwikkeld zijn. Dit kan samenhangen met taalvaardigheden en het sociaal netwerk. Voor personen met een migratieachtergrond die niet in Nederland onderwijs hebben genoten kan ook onduidelijkheid over de waardering van het diploma of over de praktijkervaring / het arbeidsverleden zorgen voor een lagere kans op het vinden van werk.⁴

Per re-integratie-instrument kan het veronderstelde werkzame mechanisme verschillen. Zo is het mechanisme van bepaalde instrumenten vrij direct. Professioneel geschreven sollicitatiebrieven vergroten direct de kans om uitgenodigd te worden voor een sollicitatiegesprek. Ook dienstverlening waarbij er arbeidsbemiddeling plaatsvindt, zoals jobhunting en leerwerkplekken, kunnen direct bijdragen aan het proces van werk vinden. Andere instrumenten werken meer indirect via het verbeteren van vaardigheden. Dit geldt bijvoorbeeld voor scholing en voor kortdurende trainingen. Dat kan ervoor zorgen dat een werkzoekende zich beter kwalificeert voor een bepaalde baan of dat de arbeidsmogelijkheden van de werkzoekende worden vergroot.

Factoren binnen de invloedssfeer van de werkzoekende die de werkhervatting kunnen bespoedigen zijn de intensiteit en kwaliteit van het werkzoekgedrag. Een instrument dat verondersteld wordt volgens dit mechanisme te werken zijn bijvoorbeeld workshops. Een workshop als ‘Succesvol naar werk’ moet het proces van zoeken naar (passend) werk verbeteren. Dit moet uiteindelijk leiden tot een hogere baanvindkans.

Naast het mechanisme van het verbeteren van het werkzoekgedrag spelen ook motivatie, zelfreflectie en zelfwaardering, visie op de terugkeer naar werk, en kennis van arbeidsmogelijkheden en sollicitatiemethoden een rol in het proces van zoeken en vinden van werk (Heyma, Vervliet, Lambers & Schwartz, 2020). Voor scholing, trainingen en workshops geldt dat deze de kennis van arbeidsmogelijkheden en de kennis van sollicitatiemethoden kunnen verbeteren. Gesprekken met de werkcoach en competentietesten kunnen tot meer inzicht leiden in wat de werkzoekende wil en

⁴ Dit zijn belemmeringen die spelen bij het werkzoekproces van statushouders, zie <https://www.kis.nl/publicatie/wat-werkt-bij-het-bevorderen-van-arbeidsparticipatie-van-statushouders>.

zo het werkzoekproces verbeteren. Deze vormen van dienstverlening kunnen ook motiverend werken en zorgen voor een betere zelfreflectie en zelfwaardering. Motivatie is met name een belangrijk verondersteld mechanisme bij IRO's. De gedachte achter de IRO is namelijk dat mensen meer gemotiveerd zijn om te re-integreren als ze zelf de regie hebben. In de praktijk blijkt het voor de meeste mensen niet gemakkelijk om zelf een traject samen te stellen en zijn het vooral de wat oudere en beter opgeleide mensen die er gebruik van maken en baat bij hebben.

Motivatie, zelfreflectie en zelfwaardering, visie op de terugkeer naar werk en kennis van arbeidsmogelijkheden en sollicitatiemethoden kunnen verschillen tussen groepen WW-klienten afhankelijk van achtergrondkenmerken. Zo kunnen oudere werkzoekenden of WW-klienten die al langer in de WW zitten minder zelfwaardering, een negatievere kijk op de terugkeer naar werk of minder kennis van sollicitatiemethoden hebben. Dergelijke factoren kunnen ook verschillend zijn voor personen met een niet-westerse migratieachtergrond als voor personen zonder niet-westerse migratieachtergrond. Zo kan het dat zelfwaardering, visie op terugkeer naar werk en kennis van arbeidsmogelijkheden en sollicitatiemethoden een minder gunstige rol spelen in het werkzoekproces voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond dan in de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond. Blom et al. (2020) wijzen daarnaast op de beheersing van de Nederlandse taal als belangrijke factor in de zoektocht naar werk. Huijnk (2014) laat zien dat verschillen in de arbeidsoriëntatie, sollicitatievaardigheden, soft skills en sociale netwerken de verschillen in de arbeidsmarktpositie tussen personen met en zonder niet-westerse migratieachtergrond kunnen verklaren.

Inzet re-integratiedienstverlening naar migratieachtergrond

Tabel 3 laat zien dat in het algemeen de inzet van re-integratiedienstverlening minder vaak voorkomt in de groep WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond in vergelijking met de groep WW-klienten zonder niet-westerse migratieachtergrond. Dit geldt met name voor de dienstverlening van UWV zelf. Aanvullende gesprekken met de werkcoach, proefplaatsingen, competentietesten, workshops en trajecten om te starten als zelfstandige of om te werken aan zelfstandig ondernemerschap komen relatief minder vaak voor in de groep met een niet-westerse migratieachtergrond. Blom et al. (2020) verklaren dit voor recentere re-integratiedienstverlening doordat deze WW-klienten minder snel worden ingedeeld in de groep met een Werkverkenner score 0-50%, ofwel de groep die vaker aanvullende dienstverlening krijgt. Dat komt mede doordat een groter deel van de WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond de Werkverkenner niet invult. Bij de door UWV ingekochte re-integratiedienstverlening ligt dat net iets anders. Sollicitatiebrieven en IRO's werden ook hier weliswaar minder vaak ingezet bij de groep WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond, maar de inzet van leerwerkplekken, scholing en kortdurende trainingen was ongeveer gelijk aan de groep WW-klienten zonder niet-westerse migratieachtergrond. Jobhunting en reguliere trajecten werden juist iets vaker ingezet bij de groep met een niet-westerse migratieachtergrond. De lagere inzet van het professioneel schrijven van sollicitatiebrieven is opvallend, omdat juist de groep met een niet-westerse migratieachtergrond, met soms een beperkte beheersing van de Nederlandse taal, daar in theorie de meeste baat bij zou kunnen hebben. Het waarom van de lagere inzet is onbekend, mogelijk was een goede beheersing van de Nederlandse taal al een voorwaarde voor de inzet van dit instrument, maar daar zijn geen concrete aanwijzingen voor.

Tabel 3 De inzet van re-integratiedienstverlening is over het algemeen lager voor de groep WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond

	Gehele WW-populatie	WW-populatie zonder niet-westerse migratie-achtergrond	WW-populatie met niet-westerse migratieachtergrond
UWV-dienstverlening			
Vervolggesprekken met de werkcoach	51,3%	51,4%	50,9%
Proefplaatsingen	1,7%	1,9%	0,8%
Competentietesten	4,9%	5,3%	3,1%
Starten als zelfstandige	1,5%	1,7%	0,6%
Werken aan zelfstandig ondernemerschap	1,3%	1,5%	0,6%
Workshops	6,8%	6,9%	6,3%
Ingekochte dienstverlening			
Jobhunting	1,5%	1,5%	1,8%
Leerwerkplekken	0,3%	0,3%	0,4%
Sollicitatiebrieven	2,1%	2,3%	1,6%
Reguliere trajecten	0,7%	0,7%	1,0%
IRO's	4,8%	5,1%	3,4%
Scholing	1,1%	1,2%	1,1%
Kortdurende trainingen	3,4%	3,5%	3,3%
Totaal	550.144	448.789	101.355

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

De volgende twee tabellen geven een verdere uitsplitsing van de inzet van re-integratiedienstverlening binnen de groep WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond naar generatie en herkomstland (Tabel 4) en naar geslacht en leeftijd (Tabel 5).

Tabel 4 laat zien dat de inzet van re-integratiedienstverlening voornamelijk lager is in de groep WW-klienten van de tweede generatie met een niet-westerse migratieachtergrond. Dit geldt voor alle door UWV aangeboden en ingekochte dienstverlening, behalve competentietesten en trajecten om te starten als zelfstandige of om te werken aan zelfstandig ondernemerschap. Gekeken naar herkomstland valt op dat de inzet van re-integratiedienstverlening iets hoger is in de groep WW-klienten met een Surinaamse migratieachtergrond en in mindere mate bij personen met een Turkse, Marokkaanse of anderszins niet-westerse migratieachtergrond. Dit geldt niet voor vervolggesprekken met de werkcoach of voor de inzet van reguliere trajecten.

Uit Tabel 5 blijken geen grote verschillen in de inzet van ingekochte dienstverlening tussen mannen en vrouwen met een niet-westerse migratieachtergrond. Wel hebben mannen vaker vervolggesprekken met de werkcoach en iets vaker proefplaatsingen. Bij vrouwen worden competentietesten en workshops vaker ingezet. Verder geldt dat de inzet van re-integratiedienstverlening hoger is bij oudere personen met een niet-westerse migratieachtergrond. Dit geldt voor alle vormen van ingekochte en UWV re-integratiedienstverlening.

Tabel 4 De inzet van re-integratiedienstverlening in de WW is relatief laag onder de tweede generatie niet-westerse migranten

	Gehele WW-populatie	WW-populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond	WW-populatie met niet-westerse migratieachtergrond						
			Totaal	Eerste generatie	Tweede generatie	Herkomst Turkije	Herkomst Suriname	Herkomst Marokko	Anderen herkomst
UWV-dienstverlening									
Vervolggesprekken met de werkcoach	51,3%	51,4%	50,9%	52,1%	47,1%	51,7%	50,8%	52,0%	50,1%
Proefplaatsingen	1,7%	1,9%	0,8%	0,8%	0,7%	0,7%	1,0%	0,5%	0,8%
Competentietesten	4,9%	5,3%	3,1%	2,8%	4,0%	2,2%	4,9%	2,7%	2,7%
Starten als zelfstandige	1,5%	1,7%	0,6%	0,5%	0,8%	0,5%	0,7%	0,5%	0,6%
Werken aan zelfstandig ondernemerschap	1,3%	1,5%	0,6%	0,6%	0,7%	0,5%	0,9%	0,6%	0,6%
Workshops	6,8%	6,9%	6,3%	6,5%	5,8%	5,0%	8,3%	5,5%	6,2%
Ingekochte dienstverlening									
Jobhunting	1,5%	1,5%	1,8%	2,0%	1,3%	1,5%	2,1%	2,1%	1,6%
Leerwerkplekken	0,3%	0,3%	0,4%	0,4%	0,3%	0,3%	0,5%	0,4%	0,3%
Sollicitatiebrieven	2,1%	2,3%	1,6%	1,6%	1,5%	1,3%	2,0%	1,5%	1,5%
Reguliere trajecten	0,7%	0,7%	1,0%	1,2%	0,2%	1,2%	0,7%	1,0%	0,9%
IRO's	4,8%	5,1%	3,4%	3,9%	1,8%	3,4%	4,0%	3,0%	3,3%
Scholing	1,1%	1,2%	1,1%	1,1%	0,8%	0,9%	1,4%	1,0%	1,0%
Kortdurende trainingen	3,4%	3,5%	3,3%	3,7%	2,0%	3,0%	3,4%	2,9%	3,6%
Totaal	550.144	448.789	101.355	76.663	24.692	21.750	21.485	15.956	42.164

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Tabel 5 De inzet van re-integratiedienstverlening is hoger bij oudere WW-klanten met een niet-westerse migratieachtergrond, de verschillen in inzet naar geslacht zijn klein

	Gehele WW-populatie	WW-populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond	WW-populatie met niet-westerse migratieachtergrond					
			Totaal	Mannen	Vrouwen	Jonger dan 25 jaar	25-45 jaar	Ouder dan 45 jaar
UWV-dienstverlening								
Vervolggesprekken met de werkcoach	51,3%	51,4%	50,9%	52,2%	48,7%	42,4%	50,9%	56,3%
Proefplaatsingen	1,7%	1,9%	0,8%	1,0%	0,5%	0,2%	0,8%	1,1%
Competentietesten	4,9%	5,3%	3,1%	2,7%	3,7%	2,0%	3,2%	3,2%
Starten als zelfstandige	1,5%	1,7%	0,6%	0,7%	0,5%	*	*	0,5%
Werken aan zelfstandig ondernemerschap	1,3%	1,5%	0,6%	0,7%	0,5%	0,2%	0,7%	0,6%
Workshops	6,8%	6,9%	6,3%	6,1%	6,6%	4,3%	6,2%	7,9%
Ingekochte dienstverlening								
Jobhunting	1,5%	1,5%	1,8%	1,8%	1,8%	0,3%	1,9%	2,3%
Leerwerkplekken	0,3%	0,3%	0,4%	0,5%	0,2%	0,1%	0,4%	0,4%
Sollicitatiebrieven	2,1%	2,3%	1,6%	1,3%	2,0%	1,0%	1,6%	1,7%
Reguliere trajecten	0,7%	0,7%	1,0%	1,0%	0,9%	*	*	2,4%
IRO's	4,8%	5,1%	3,4%	3,4%	3,4%	0,4%	3,3%	5,7%
Scholing	1,1%	1,2%	1,1%	1,1%	0,9%	0,2%	1,2%	1,2%
Kortdurende trainingen	3,4%	3,5%	3,3%	3,9%	2,3%	1,1%	3,5%	4,0%
Totaal	550.144	448.789	101.355	62.993	38.362	13.103	68.078	20.174

* In verband met onthullingsrisico is het volgens de richtlijnen van CBS niet toegestaan de informatie voor deze groepen openbaar te maken

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Effecten re-integratiedienstverlening

De effectiviteit van de verschillende vormen van re-integratiedienstverlening is op vergelijkbare wijze vastgesteld als in de in 2014 en 2015 uitgevoerde studies ('Een goed gesprek werkt' en 'Re-integratiedienstverlening in de WW: Wat werkt voor wie en wanneer?'). De analyses laten veranderingen in de kans op uitstroom uit de WW zien, al dan niet door werkhervatting in loondienst, die het gevolg zijn van de inzet van een bepaald re-integratie-instrument. De effecten worden uitgedrukt als procentpunten verschil in de kans op werkhervatting in loondienst en overige uitstroom uit de WW vergeleken met de situatie waarin het instrument niet is ingezet. De analyses berekenen de effecten van ingekochte en door UWV verzorgde re-integratiedienstverlening 18 maanden na instroom in de WW. Bij de ingekochte dienstverlening worden de effecten gepresenteerd bij een inzet van een instrument zes maanden na instroom in de WW, voor UWV-instrumenten bij een inzet na drie maanden WW. De effecten van vervolgesprekken worden gepresenteerd voor een situatie waarin elk vervolgesprek ongeveer twee maanden na het vorige gesprek wordt gehouden en maximaal twee maanden effectief is. Deze termijnen zijn zo gekozen dat ze ongeveer overeenstemmen met de gemiddelde inzet van deze specifieke vormen van re-integratiedienstverlening in de praktijk van de jaren 2008-2010.

De gehanteerde methode schat de kans op werkhervatting in loondienst, waarbij er rekening mee wordt gehouden dat deze kans afhangt van de verblijfsduur in de WW (duuranalyse). Daarnaast corrigeert het de kans op werkhervatting in loondienst voor het feit dat uitstroom uit de WW ook plaatsvindt om andere redenen. Verder houdt de duuranalyse rekening met de inzet van meerdere re-integratie-instrumenten tegelijk⁵, en met verschillen in kansen naar achtergrondkenmerken (geslacht, leeftijd, opleidingsniveau) factoren die samenhangen met het arbeidsmarktverleden van WW-klanten en met economische omstandigheden.

Naast allerlei waargenomen (en in de beschikbare registratiegegevens bekende) factoren spelen ook niet-waargenomen factoren een rol, die zowel de kans op werkhervatting als de kans op inzet van een bepaald instrument bepalen. Denk hierbij aan de eerder beschreven factoren die ook het werkzoekproces beïnvloeden, zoals motivatie, zelfwaardering en kennis van arbeidsmogelijkheden. Als een instrument, zoals bijvoorbeeld de IRO, alleen wordt ingezet bij personen die het meest gemotiveerd zijn, dan vertekent dit het beeld van de effectiviteit van het instrument. Een vergrote kans op werkhervatting bij de inzet van dit instrument is dan niet louter te verklaren door de ingezette dienstverlening, maar deels ook door de selectieve inzet van het instrument bij gemotiveerde personen. Het is helaas niet mogelijk gebleken om in de analyses van dit onderzoek rekening te houden met dergelijke niet-waargenomen kenmerken van de werkzoekende, waardoor de effectiviteit van de instrumenten niet helemaal zuiver worden ingeschat. Uit het eerder uitgevoerde onderzoek in 2014 en 2015 bleek dat het corrigeren voor niet-waargenomen factoren tot significant andere uitkomsten leidt dan de analyse zonder deze correctie. De kennis over verschillen in effecten met en zonder correctie voor niet-waargenomen factoren uit de eerdere onderzoeken wordt hier gebruikt

⁵ Door rekening te houden met de inzet van meerdere re-integratie-instrumenten tegelijk, kunnen effecten worden toegeschreven aan individuele re-integratie-instrumenten. Daarbij moet wel worden verondersteld dat door de inzet van meerdere instrumenten tegelijk het effect van de afzonderlijke instrumenten niet wordt versterkt. Als dat wel het geval is, dan worden de effecten van individuele instrumenten overschat.

om in te schatten hoe de effecten zouden veranderen mét zo'n correctie. Deze correctie wordt hieronder expliciet besproken.

De resultaten van dit onderzoek en van de eerdere onderzoeken uit 2014 en 2015 zijn om meerdere redenen niet één-op-één te vergelijken. Behalve dat de analyses nu geen rekening houden met niet-waargenomen factoren, komen ook de gebruikte gegevens en het gehanteerde model niet geheel overeen met die uit het eerdere onderzoek. Niet alle variabelen in de archiefbestanden waren namelijk beschikbaar en de modellering van de duuranalyse is noodzakelijkerwijze aan de hand van andere programmatuur gedaan.

Analyse effecten ingekochte dienstverlening

Er zijn effecten berekend voor de volgende vormen van ingekochte dienstverlening: jobhunting, leerwerkplekken, sollicitatiebrieven, reguliere trajecten, IRO's, scholing en kortdurende trainingen. Tabel 6 laat de effecten zien van deze vormen van ingekochte dienstverlening. Een positief effect betekent dat ingekochte dienstverlening WW-klienten sneller laat uitstromen naar werkhervatting in loondienst of naar overige uitstroom uit de WW, een negatief effect juist dat uitstroom langer duurt dan zonder dienstverlening. Zo zorgen IRO's voor een snellere werkhervatting in loondienst, maar ook voor een lagere overige uitstroom. Kennelijk zoeken WW-klienten door de inzet van IRO's minder vaak naar alternatieven voor een baan in loondienst, zoals zelfstandig ondernemerschap, vrijwilligerswerk en zien ze minder vaak af van een uitkering om bijvoorbeeld de sollicitatieplicht te ontwijken. Per saldo stromen WW-klienten als gevolg van de inzet van IRO's daardoor uiteindelijk minder snel uit en blijven dus langer in de WW zitten. De drie linkerkolommen laten de resultaten zien voor WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond, de drie rechterkolommen de resultaten voor de WW-populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond. De effecten zijn redelijk vergelijkbaar met die uit het rapport 'Een goed gesprek werkt'. De resultaten in Tabel 6 laten zien dat de effecten op werkhervatting voor WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond in absolute termen over het algemeen kleiner zijn dan voor de WW-populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond. Dat betekent dat de gunstige effecten van sollicitatiebrieven en kortdurende training op de werkhervattingskans over het algemeen kleiner zijn voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond. WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond komen dus minder snel aan het werk met deze ingekochte vormen van re-integratiedienstverlening dan WW-klienten zonder niet-westerse migratieachtergrond. Dit geldt niet voor jobhunting en IRO's. Tegelijkertijd zijn de negatieve effecten van leerwerkplekken, reguliere trajecten en scholing op de werkhervattingskans ook kleiner voor WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond. Negatieve effecten wijzen op een lock-in effect, ofwel het feit dat door re-integratiedienstverlening WW-klienten juist kunnen worden opgehouden in hun zoektocht naar werk. Kleinere negatieve effecten betekent dat het lock-in effect bij de groep met een niet-westerse migratieachtergrond kleiner is dan bij WW-klienten zonder niet-westerse migratieachtergrond. Dat heeft alles te maken met de gemiddeld kleinere kans op werkhervatting in deze groep, zoals al bleek uit Tabel 2. Wanneer de positieve effecten van de inzet van re-integratiedienstverlening op termijn de lock-in effecten gaan domineren, dan zou dat een reden kunnen zijn om deze dienstverlening eerder in te zetten bij WW-klienten met een kleiner lock-in effect. Langere termijneffecten zijn hier echter niet berekend.

Tabel 6 Zowel de positieve als de negatieve effecten van de inzet van ingekochte re-integratiedienstverlening op werkherhvatting vanuit de WW zijn kleiner voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond dan voor de groep zonder een niet-westerse migratieachtergrond

	Populatie met niet-westerse migratieachtergrond			Populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond		
	Werkherhvatting	Overige uitstroom	Totale uitstroom	Werkherhvatting	Overige uitstroom	Totale uitstroom
Jobhunting	3,8%	-3,9%	-0,0%	3,5%	-2,8%	0,7%
Leerwerkplekken	-0,3%	-1,7%	-2,0%	-2,3%	-2,1%	-4,4%
Sollicitatiebrieven	1,1%	0,0%	1,0%	2,4%	-1,5%	0,9%
Reguliere trajecten	-0,1%	-6,4%	-6,5%	-2,6%	-2,2%	-4,8%
IRO's	2,8%	-3,2%	-0,3%	1,5%	-1,9%	-0,4%
Scholing	-0,1%	-2,0%	-2,0%	-1,2%	-2,7%	-3,9%
Kortdurende training	2,4%	-0,1%	2,2%	3,4%	-1,2%	2,3%

Noot: Weergegeven is de procentpunt verandering in de kans op werkherhvatting, inactiviteit en totale uitstroom uit de WW binnen anderhalf jaar na instroom in de WW bij inzet ingekochte dienstverlening zes maanden na instroom in de WW

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Dat vooral leerwerkplekken en scholing een lock-in effect hebben is goed voor te stellen, en ook dat dit effect kleiner is bij de groep met een niet-westerse migratieachtergrond die gemiddeld genomen minder snel aan het werk komt. Opvallend is dat zowel kortdurende training als professioneel geschreven sollicitatiebrieven minder effect sorteren in de groep met een niet-westerse migratieachtergrond, omdat men zou verwachten dat met deze activiteiten in deze groep juist meer winst is te behalen, zeker als er sprake is van een lagere taalvaardigheid. Trajecten die zich meer direct richten op bemiddeling, zoals jobhunting en IRO's, blijken daarentegen juist relatief grote effecten te hebben op de baanvindkans van WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond. Directe hulp bij het vinden van werk heeft dus een grotere toegevoegde waarde bij de groep met dan zonder niet-westerse migratieachtergrond.

Lock-in effecten worden ook gevonden bij uitstroom uit de WW om andere redenen dan werkherhvatting in loondienst. Alle gevonden effecten op die overige uitstroom zijn negatief, zowel voor WW-klienten met als zonder niet-westerse migratieachtergrond. Dat betekent dat alle ingezette vormen van ingekochte dienstverlening zorgen voor een minder snelle uitstroom uit de WW met een andere reden dan werkherhvatting in loondienst. Als gevolg van de ingekochte re-integratiedienstverlening stromen WW-klienten dus minder snel uit naar zelfstandig ondernemerschap of inactiviteit, maar blijven langer voldoen aan de sollicitatieverplichtingen in de WW. Soms is het negatieve effect groter bij de groep met een niet-westerse migratieachtergrond dan bij de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond, zoals in het geval van jobhunting, reguliere trajecten en IRO's. Soms is dat effect kleiner bij de groep met een niet-westerse migratieachtergrond dan bij de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond: bij leerwerkplekken, sollicitatiebrieven, scholing en kortdurende trainingen. Per saldo zijn de verschillen in de effecten op uitstroom naar inactiviteit, en uiteindelijk ook in effecten op uitstroom in het algemeen, tussen de WW-populatie met en zonder niet-westerse migratieachtergrond beperkt.

Analyses effecten UWV-dienstverlening

De inzet van competentietesten zorgt 18 maanden na instroom in de WW voor de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond per saldo voor een lock-in effect, terwijl de groep met een niet-westerse migratieachtergrond dan wel gebaat is bij de inzet van competentietesten. Workshops hebben voor beide groepen een positief effect op de werkhervattingskans. Dit effect is iets meer uitgesproken voor de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond. De inzet van vervolggesprekken met de werkcoach lijken voor kleine negatieve effecten te zorgen voor de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond. Voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond lijken de vervolggesprekken iets meer bij te dragen aan de werkhervattingskans. Tabel 7 laat de gevonden effecten zien.

Deze effecten van de UWV-dienstverlening wijken meer dan die van de ingekochte dienstverlening af van de gevonden effecten in ‘Een goed gesprek werkt’. De competentietesten en met name de vervolggesprekken met de werkcoach lijken nu minder effectief dan in ‘Een goed gesprek werkt’. Voor workshops is het verschil kleiner. Een belangrijke oorzaak voor het verschil in de geschatte effectiviteit van de vervolggesprekken met het eerdere onderzoek is dat er in de huidige analyses niet kan worden gecorrigeerd voor (niet-waargenomen) factoren die zowel de kans op de inzet van vervolggesprekken als de kans op werkhervatting beïnvloeden. Het gaat dan bijvoorbeeld om factoren als motivatie, schuldenproblematiek en gezondheid. WW-klienten die door die factoren moeilijker aan de slag komen, zullen mogelijk eerder ondersteuning krijgen, waardoor gemiddelde effecten worden gebaseerd op een groep die moeilijker te bemiddelen is. Uit ‘Een goed gesprek werkt’ bleek dat die factoren zorgen voor een selectieve inzet van vervolggesprekken bij WW-klienten met een relatief lage werkhervattingskans. Wanneer daar niet goed voor wordt gecorrigeerd, wordt het werkelijke effect van vervolggesprekken met de werkcoach onderschat. Dat komt per gesprek neer op een onderschatting van ongeveer 1,3 procentpunt en cumulatief na vijf gesprekken op 6,6 procentpunt. Wanneer de effecten in Tabel 6 hiermee worden gecorrigeerd, dan liggen de effecten veel meer in de buurt van de resultaten uit ‘Een goed gesprek werkt’. Bovendien zijn vervolggesprekken in dat geval zowel bij WW-klienten met als zonder niet-westerse migratieachtergrond effectief in het bevorderen van de werkhervatting in loondienst.

Wanneer vervolgens wordt gekeken naar het verschil in effectiviteit tussen WW-klienten met en zonder niet-westerse migratieachtergrond, dan kan worden geconcludeerd dat de vervolggesprekken met de werkcoach effectiever zijn voor mensen met een niet-westerse migratieachtergrond dan voor andere WW-klienten. Tegelijkertijd kan worden beredeneerd dat de onderschatting van de effectiviteit mogelijk kleiner is voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond vanwege een kleinere correctie voor de invloed van niet-waargenomen factoren. Dat komt omdat de verschillen in werkhervattingskansen binnen deze groep gemiddeld kleiner zijn dan in de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond. Dat is al goed te zien in Tabel 2 voor de verschillen in werkhervattingskansen tussen groepen met verschillende waargenomen achtergrondkenmerken, maar is hoogstwaarschijnlijk ook kleiner naar niet-waargenomen achtergrondkenmerken.⁶ Per saldo is er geen reden om aan te nemen dat de effectiviteit van vervolggesprekken met de werkcoach veel

⁶ De variatie in uitkomstmaten is altijd groter in een totale populatie dan in een deelverzameling daarvan (in dit geval de groep met een niet-westerse migratieachtergrond). Het gaat hier met nadruk om variatie, niet om variantie, ofwel de afwijking van het gemiddelde. De variantie kan in een deelpopulatie wel groter zijn.

afwijken tussen de groep met en zonder niet-westerse migratieachtergrond. Als er al een verschil is, dan duidt dat op een grotere effectiviteit van gesprekken voor WW-klanten met een niet-westerse migratieachtergrond.

Tabel 7 De gevonden effecten van gesprekken met de werkcoach en de andere UWV-instrumenten wijken af van die in 'Een goed gesprek werkt', wel lijken de effecten gunstiger voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond

	WW-populatie met niet-westerse migratieachtergrond			Populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond		
	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom
Gesprek 1	-0,2%	0,1%	-0,1%	-0,7%	-0,1%	-0,7%
Gesprek 2	-0,5%	0,2%	-0,3%	-0,2%	0,0%	-0,2%
Gesprek 3	0,0%	0,2%	0,2%	-1,0%	0,0%	-1,0%
Gesprek 4	0,0%	-0,1%	-0,1%	0,0%	-0,1%	0,0%
Gesprek 5	-0,2%	0,0%	-0,2%	-0,7%	0,0%	-0,7%
Competentietesten	2,2%	-4,1%	-1,9%	-0,8%	-2,3%	-3,1%
Workshops	2,0%	-1,0%	1,0%	3,3%	-2,8%	0,4%

Noot: Weergegeven is de procentpunt verandering in de kans op werkhervatting, inactiviteit en totale uitstroom uit WW binnen anderhalf jaar na instroom in de WW bij inzet gesprekken telkens twee maanden na instroom in de WW of het vorige gesprek, bij inzet competentietesten of workshop drie maanden na instroom in de WW

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Er is ook een poging gedaan om effecten te berekenen voor andere vormen van UWV-dienstverlening: proefplaatsingen, starten als zelfstandige en werken aan zelfstandig ondernemerschap. Bij deze drie vormen van dienstverlening is het effect echter niet goed vast te stellen. Bij proefplaatsingen is er namelijk vaak al sprake van een reguliere werkhervatting, die ten minste gedurende de proefplaatsing blijft bestaan. De vraag is natuurlijk of de proefplaatsing leidt tot een duurzame werkhervatting die langer duurt dan de periode van proefplaatsing. Dat is niet goed uit de beschikbare gegevens af te leiden. Bij het starten als zelfstandige of het werken aan zelfstandig ondernemerschap is 'werkhervatting' een minder eenvoudig begrip. Mensen die zich inzetten om ondernemer te worden, zullen zich niet meteen inschrijven als ondernemer bij de Kamer van Koophandel. Fiscaal zijn ze pas ondernemer wanneer ze inkomen hebben uit zelfstandig ondernemerschap, hetgeen pas aan het eind van een jaar kan worden vastgesteld. Ze zullen in ieder geval minder snel het werk hervatten in loondienst. Effectschattingen laten inderdaad zien dat 'starten als zelfstandige' en 'werken aan zelfstandig ondernemerschap' een fors negatief effect hebben op de werkhervatting in loondienst zoals die uit de beschikbare gegevens kan worden afgeleid. Een betekenisvol 'effect' op werkhervatting in het algemeen is voor deze UWV-dienstverlening daardoor niet goed te identificeren.

Effecten naar achtergrondkenmerken

Het effect van re-integratiedienstverlening op werkhervatting kan verschillen naar achtergrondkenmerken van WW-klienten. Om dat vast te stellen is het effect in onze analyses achtereenvolgens uitgesplitst naar geslacht (mannen versus vrouwen), leeftijd (vijf jaarklassen tussen 16 en 62 jaar) en hoogst behaalde opleidingsniveau (in vijf klassen). Dit is zowel gedaan voor de WW-populatie met als zonder niet-westerse migratieachtergrond. Voor specifiek de personen met een niet-westerse migratieachtergrond is daarnaast ook een uitsplitsing gemaakt naar generatie (eerste versus tweede generatie) en naar het land van herkomst (met onderscheid tussen de belangrijkste herkomstlanden Turkije, Suriname, Marokko en andere niet-westerse landen). De tabellen Tabel 8 tot en met Tabel 14 presenteren al deze resultaten voor achtereenvolgens reguliere trajecten, IRO's, scholing, kortdurende trainingen, professioneel geschreven sollicitatiebrieven, jobhunting en leerwerkplekken (ingekochte dienstverlening). Tabel 15 tot en met Tabel 18 laten de effecten zien voor de competentietesten, workshops, en de eerste en tweede vervolggesprekken met de werkcoach (eigen dienstverlening UWV). Bij alle effecten naar achtergrondkenmerken is gecorrigeerd voor verschillen in de kans op werkhervatting in loondienst en overige uitstroom die worden veroorzaakt door alle in dit onderzoek te onderscheiden achtergrondkenmerken. Het verschil in effectiviteit naar achtergrondkenmerken wordt dus niet veroorzaakt door het verschil in arbeidsmarkt-kansen die er bestaan naar achtergrondkenmerken.

Geslacht

Er zijn kleine verschillen in effectiviteit van de verschillende vormen van ingekochte dienstverlening tussen mannen en vrouwen. Kortdurende training, scholing en IRO's lijken iets effectiever voor mannen dan voor vrouwen, bij sollicitatiebrieven en leerwerkplekken is het precies andersom. De verschillen in effectiviteit naar geslacht laten voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond geen ander patroon zien dan voor de groep zonder een niet-westerse migratieachtergrond, met uitzondering wellicht van reguliere trajecten. Voor dit instrument zijn de effecten voor vrouwen gemiddeld iets gunstiger dan voor mannen, maar in de groep met een niet-westerse migratieachtergrond lijkt het effect juist iets gunstiger voor mannen dan voor vrouwen. De verschillen blijven echter zeer beperkt.

Ook voor de re-integratiedienstverlening van UWV geldt dat er kleine verschillen zijn in effectiviteit tussen mannen en vrouwen. Vrouwen zonder niet-westerse migratieachtergrond hebben bij de inzet van competentietesten een minder groot negatief effect op de werkhervattingskans dan mannen. Voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond zijn de verschillen tussen mannen en vrouwen klein en geldt voor beide groepen een positief effect op de werkhervatting in loondienst. Ook voor workshops zijn er kleine verschillen in de effectiviteit tussen mannen en vrouwen. Deze verschillen zijn voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond iets groter dan voor de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond.

De verschillen in effectiviteit van de vervolggesprekken met de werkcoach tussen mannen en vrouwen zijn eveneens klein, en lijken iets duidelijker zichtbaar voor de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond. Vrouwen zonder niet-westerse migratieachtergrond lijken een groter negatief

effect te hebben dan mannen. De gevonden effecten zijn echter dusdanig klein dat er geen duidelijke conclusies verbonden kunnen worden aan de verschillen in effecten naar geslacht.

Leeftijd

Over het algemeen geldt dat de inzet van ingekochte dienstverlening een gunstiger effect heeft op de werkhervatting van oudere WW-kanten dan voor jongere WW-kanten, vooral omdat bij die laatste groep het lock-in effect groter is vanwege de doorgaans snellere werkhervatting. Dat geldt zowel voor de groep met als de groep zonder een niet-westerse migratieachtergrond. Enkele opvallende aanvullende resultaten zijn de volgende:

- Voor de inzet van reguliere trajecten geldt alleen voor de groep 55-60-jarigen een positief effect op werkhervatting. Bij de groep met een niet-westerse migratieachtergrond is het lock-in effect kleiner (vanwege een gemiddeld lagere werkhervattingskans) en is er een minder eenduidige relatie tussen effectiviteit en leeftijd;
- Voor 60-plussers met een niet-westerse migratieachtergrond is in afwijking van de totale WW-populatie het effect van IRO's opvallend genoeg negatief;
- Voor scholing en kortdurende trainingen geldt het lock-in effect sterker dan voor andere instrumenten en dat is terug te zien in de relatief ongunstige effecten van scholing op de werkhervatting van jongeren. Bij de groep met een niet-westerse migratieachtergrond zijn de verschillen in de effectiviteit van scholing en kortdurende trainingen naar leeftijd kleiner dan gemiddeld in de WW-populatie. Dit is te verklaren door de lagere werkhervattingskans bij jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond (zie Tabel 2), en daarmee een kleiner lock-in effect van scholing en training in vergelijking met jongeren zonder niet-westerse migratieachtergrond;
- De effectiviteit van de inzet van sollicitatiebrieven of jobhunting verschilt nauwelijks naar leeftijd: beide instrumenten hebben positieve effecten voor zowel jongere als oudere WW-kanten;
- Bij leerwerkplekken is het verschil in effectiviteit naar leeftijd (gunstiger voor ouderen) sterker voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond dan gemiddeld;
- De effecten van competentietesten zijn nagenoeg nul voor jongere WW-kanten en er is sprake van een (klein) lock-in effect voor oudere WW-kanten. Voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond gelden voor de meeste leeftijden positieve effecten, behalve voor de groep van 55-60 jaar;
- De effecten van workshops op de werkhervattingskans zijn positief. Hoe ouder de WW-klant hoe kleiner dit positieve effect. Voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond is er minder variatie in de effecten naar leeftijd, behalve dat personen boven de 60 een relatief groot positief effect ervaren van de workshops;
- Er is sprake van enige variatie in de effecten van vervolgesprekken naar leeftijd voor de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond en in mindere mate voor de groep met niet-westerse migratieachtergrond. Doordat de gevonden effecten klein zijn kunnen er geen duidelijke conclusies verbonden worden aan de verschillen in deze effecten naar leeftijd.

Opleidingsniveau

Het effect van ingekochte dienstverlening op werkhervatting is over het algemeen gunstiger voor lager opgeleide WW-kanten dan voor hoger opgeleide WW-kanten, ongeacht de migratieachtergrond. Ook dat heeft weer te maken met de gemiddeld lagere werkhervattingskansen van lager opgeleiden, waardoor het lock-in effect kleiner is. Uitzonderingen daarop zijn de volgende:

- Bij scholing zijn er weinig verschillen in effectiviteit naar opleidingsniveau, scholing heeft alleen een positief effect op werkhervatting voor de laagstopgeleiden (zowel voor de gehele populatie als de groep met een niet-westerse migratieachtergrond);
- De inzet van professioneel geschreven sollicitatiebrieven is gunstig voor alle opleidingsniveaus, met uitzondering van universitair opgeleiden;
- Leerwerkplekken hebben alleen voor lager opgeleiden een positief effect op de werkhervatting. Dit instrument wordt ook bijna uitsluitend ingezet bij lager en middelbaar opgeleiden. Leerwerkplekken hebben een vergelijkbaar effect op de groep met als de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond;
- Bij competentietesten wordt in de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond alleen een positief effect gevonden op werkhervatting voor personen met het laagste opleidingsniveau. Voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond zijn er positieve effecten voor alle opleidingsniveaus. Deze effecten zijn het sterkst bij enerzijds personen met een lager of elementair opleidingsniveau en anderzijds bij personen met een universitair opleidingsniveau. Bij elementair en lager opgeleiden laten competentietesten vooral de mogelijkheden op de arbeidsmarkt zien, bij universitair opgeleiden vooral de meest kansrijke mogelijkheden;
- Ook voor workshops geldt dat hoe lager het opleidingsniveau, hoe effectiever. Dit geldt weliswaar ook voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond, maar de variatie naar leeftijd is voor deze groep kleiner dan voor de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond;
- Er is sprake van enige variatie in de effecten van vervolgesprekken naar opleidingsniveau voor de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond en in mindere mate voor de groep met niet-westerse migratieachtergrond. Doordat de gevonden effecten klein zijn kunnen er geen duidelijke conclusies verbonden worden aan de verschillen in deze effecten naar opleidingsniveau.

Generatie

Binnen de groep personen met een niet-westerse migratieachtergrond bestaan er verschillen in de effectiviteit van ingekochte dienstverlening en de dienstverlening door UWV naar generatie. Over het algemeen is de inzet van ingekochte dienstverlening effectiever voor de werkhervatting van de eerste generatie met een niet-westerse migratieachtergrond dan voor de tweede generatie. Ook dat heeft weer veel met het lock-in effect te maken. De eerste generatie is gemiddeld ouder en lager opgeleid en heeft daarmee een kleinere kans op werkhervatting zonder de inzet van re-integratiedienstverlening (zie Tabel 2), waardoor de toegevoegde waarde groter is dan bij de tweede generatie. Door een sterker lock-in effect bij de tweede generatie is het effect per saldo kleiner, ook al zou kunnen worden verwacht dat de aangeboden re-integratiedienstverlening beter aansluit bij de tweede dan de eerste generatie. De voordelen van de inzet van re-integratiedienstverlening worden in dat geval teniet gedaan door een nog groter vertragend effect op het zoeken en vinden van werk. Enige uitzondering hierop vormt het professioneel laten schrijven van sollicitatiebrieven, dat positievere effecten heeft op de werkhervatting voor de tweede dan voor de eerste generatie. Bij de tweede generatie kan een goed geschreven sollicitatiebrief het verschil maken, bij de eerste generatie is de uitgangspositie op de arbeidsmarkt daarvoor mogelijk al te problematisch. Ten aanzien van de vervolgesprekken met de werkcoach is er geen duidelijk verschil in effectiviteit tussen de eerste en tweede generatie.

Herkomstland

Voor het land van herkomst van de groep met een niet-westerse migratieachtergrond is onderscheid gemaakt tussen de drie voornaamste landen van herkomst (Turkije, Suriname en Marokko) en de rest. De verschillen in effectiviteit tussen deze vier groepen zijn beperkt, op enkele uitzonderingen na:

- Het effect van reguliere trajecten is relatief gunstig voor migranten uit Turkije en relatief ongunstig voor migranten uit Suriname;
- Scholing blijkt bij personen met een Surinaamse of Marokkaanse migratieachtergrond positief bij te dragen aan de werkhervatting, terwijl dit effect bij personen met een Turkse of anderszins niet-westerse migratieachtergrond negatief is;
- Jobhunting heeft een relatief groot positief effect op de werkhervatting voor personen met een Surinaamse of Marokkaanse achtergrond;
- Leerwerkplekken zorgen vooral voor personen met een Surinaamse en overige niet-westerse migratieachtergrond voor een relatief gunstig effect op de werkhervatting;
- Competentietesten zijn relatief effectief voor de groep met een overige niet-westerse migratieachtergrond. Deze vorm van dienstverlening is iets effectiever voor personen met een Marokkaanse of Surinaamse migratieachtergrond dan voor personen met een Turkse migratieachtergrond;
- Workshops hebben een relatief groot effect voor personen met een Turkse of overige niet-westerse migratieachtergrond;
- Ten aanzien van de vervolggesprekken met de werkcoach is er geen duidelijk verschil in effectiviteit tussen de verschillende herkomstlanden. Alleen het sterk negatieve effect van het tweede vervolggesprek voor de groep met een Surinaamse migratieachtergrond valt op.

Het is goed om te benadrukken dat alle gevonden effecten beperkt van omvang zijn en dicht bij elkaar liggen. Er is eerder sprake van nuanceverschillen tussen de verschillende groepen dan dat er verschil is in wat voor wie wel en niet werkt. Daarbij geldt in het algemeen de conclusie: de inzet van ingekochte dienstverlening heeft kleinere effecten (in absolute termen) in de groep met een niet-westerse migratieachtergrond dan in de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond. Dat betekent dat waar ingekochte dienstverlening bijdraagt aan de werkhervatting van WW-klienten, dit minder het geval is bij de groep met een niet-westerse migratieachtergrond. Tegelijkertijd kan die inzet bij deze groep ook minder kwaad: baat het niet, dan schaadt het ook minder. Eenzelfde conclusie is te trekken voor de effectiviteit van workshops. Competentietesten lijken specifiek voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond effectiever te zijn. Ten aanzien van de effectiviteit van de vervolggesprekken met de werkcoach zijn er geen duidelijke conclusies te verbinden aan de verschillen tussen de verschillende groepen WW-klienten.

Tabel 8 Uitgesplitste effecten van de inzet van *reguliere trajecten* voor zowel de gehele WW-populatie als de WW-populatie met een niet-westerse migratieachtergrond

Reguliere trajecten	Populatie met niet-westerse migratieachtergrond			Populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond		
	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom
Totaal effect	-0,1%	-6,4%	-6,5%	-2,6%	-2,2%	-4,8%
Geslacht						
Mannen	0,4%	-5,2%	-4,8%	-1,9%	-1,0%	-2,9%
Vrouwen	-1,3%	-8,2%	-9,5%	-1,6%	-4,0%	-5,6%
Leeftijd						
16-25	-5,0%	1,7%	-3,3%	-9,1%	12,2%	3,0%
25-30	-3,0%	-1,9%	-4,8%	-9,1%	7,3%	-1,8%
30-35	-1,6%	1,7%	0,1%	-4,8%	1,3%	-3,6%
35-40	2,2%	-8,0%	-5,8%	-6,1%	3,2%	-2,9%
40-45	-0,5%	-6,1%	-6,7%	-7,7%	-0,4%	-8,1%
45-50	0,0%	-7,1%	-7,1%	-0,3%	-3,1%	-3,3%
50-55	1,7%	-14,6%	-12,8%	0,0%	-5,4%	-5,4%
55-60	-1,0%	-8,4%	-9,4%	2,2%	-4,8%	-2,6%
60-62	-10,4%	-4,0%	-14,4%	1,7%	-9,4%	-7,7%
Opleidingsniveau						
Elementair	1,5%	-7,9%	-6,4%	1,1%	-6,5%	-5,4%
Lager	1,9%	-8,2%	-6,3%	-1,1%	-2,8%	-3,9%
Middelbaar	-2,3%	-3,8%	-6,1%	-2,8%	-1,1%	-3,9%
Hoger	-0,1%	-7,5%	-7,7%	-4,5%	-0,8%	-5,3%
Universitair	-3,2%	-10,1%	-13,3%	-4,9%	-5,1%	-10,1%
Moment van inzet						
Snel (binnen 2 maanden)	-3,2%	-5,8%	-9,0%	-6,6%	-2,4%	-8,9%
Normaal (tussen 2 tot 6 maanden)	0,0%	-10,8%	-10,8%	-3,6%	-4,9%	-8,4%
Laat (later dan 6 maanden)	-0,1%	-10,9%	-11,0%	-1,4%	-5,1%	-6,5%
Generatie						
Eerste generatie	0,2%	-7,4%	-7,2%			
Tweede generatie	-3,6%	2,9%	-0,7%			
Herkomst						
Turkije	2,8%	-3,1%	-0,3%			
Suriname	-1,9%	-2,6%	-4,5%			
Marokko	-1,1%	-5,8%	-7,0%			
Rest (Voormalig Nederlandse Antillen en Aruba en Overige niet-westerse landen)	-0,8%	-10,1%	-10,8%			

Noot: Weergegeven is de procentpunt verandering in de kans op werkhervatting, inactiviteit en totale uitstroom uit de WW binnen anderhalf jaar na instroom in de WW bij inzet ingekochte dienstverlening zes maanden na instroom in de WW

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Tabel 9 Uitgesplitste effecten van de inzet van IRO's voor zowel de gehele WW-populatie als de WW-populatie met een niet-westerse migratieachtergrond

IRO	Populatie met niet-westerse migratieachtergrond			Populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond		
	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom
Totaal effect	2,8%	-3,2%	-0,3%	1,5%	-1,9%	-0,4%
Geslacht						
Mannen	2,5%	-3,2%	-0,7%	1,6%	-2,0%	-0,4%
Vrouwen	1,7%	-1,9%	-0,2%	1,4%	-1,7%	-0,3%
Leeftijd						
16-25	-2,8%	8,5%	5,7%	-4,0%	8,1%	4,1%
25-30	-1,0%	6,5%	5,5%	-2,5%	5,5%	3,0%
30-35	0,4%	2,6%	3,0%	-0,1%	4,6%	4,5%
35-40	4,1%	-2,1%	2,0%	1,6%	1,0%	2,6%
40-45	4,0%	-4,5%	-0,6%	2,0%	-1,7%	0,3%
45-50	4,7%	-7,6%	-2,9%	2,4%	-4,2%	-1,8%
50-55	2,8%	-10,7%	-7,9%	2,0%	-5,2%	-3,2%
55-60	2,8%	-10,0%	-7,2%	3,5%	-7,4%	-3,9%
60-62	1,9%	-15,0%	-13,1%	3,5%	-10,7%	-7,2%
Opleidingsniveau						
Elementair	4,4%	-5,8%	-1,4%	4,8%	-6,4%	-1,6%
Lager	3,7%	-4,2%	-0,4%	2,2%	-2,9%	-0,6%
Middelbaar	2,4%	-1,9%	0,5%	1,0%	-1,2%	-0,2%
Hoger	1,6%	-0,6%	1,0%	1,1%	-0,3%	0,7%
Universitair	-0,8%	-1,2%	-2,0%	1,2%	-2,4%	-1,3%
Moment van inzet						
Snel (binnen 2 maanden)	0,1%	-4,9%	-4,8%	-4,1%	-2,6%	-6,7%
Normaal (tussen 2 tot 6 maanden)	1,2%	-6,1%	-4,9%	-1,6%	-3,2%	-4,7%
Laat (later dan 6 maanden)	2,2%	-4,9%	-2,7%	0,3%	-3,1%	-2,8%
Generatie						
Eerste generatie	2,9%	-3,9%	-1,0%			
Tweede generatie	2,1%	1,3%	3,5%			
Herkomst						
Turkije	3,8%	-1,1%	2,7%			
Suriname	2,2%	-2,9%	-0,7%			
Marokko	3,5%	-0,9%	2,5%			
Rest (Voormalig Nederlandse Antillen en Aruba en Overige niet-westerse landen)	2,3%	-5,2%	-2,9%			

Noot: Weergegeven is de procentpunt verandering in de kans op werkhervatting, inactiviteit en totale uitstroom uit de WW binnen anderhalf jaar na instroom in de WW bij inzet ingekochte dienstverlening zes maanden na instroom in de WW

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Tabel 10 Uitgesplitste effecten van de inzet van *scholing* voor zowel de gehele WW-populatie als de WW-populatie met een niet-westerse migratieachtergrond

Scholing	Populatie met niet-westerse migratieachtergrond			Populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond		
	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom
Totaal effect	-0,1%	-2,0%	-2,3%	-1,2%	-2,7%	-3,9%
Geslacht						
Mannen	-0,3%	-1,1%	-1,4%	-0,5%	-2,9%	-3,4%
Vrouwen	0,2%	-3,6%	-3,4%	-2,3%	-2,4%	-4,7%
Leeftijd						
16-25	-3,0%	2,5%	-0,5%	-3,4%	1,3%	-2,1%
25-30	-4,4%	6,6%	2,2%	-4,9%	2,6%	-2,3%
30-35	-0,6%	1,9%	1,3%	-3,2%	1,6%	-1,7%
35-40	-0,5%	-0,3%	-0,8%	-2,0%	-0,7%	-2,7%
40-45	0,2%	-4,6%	-4,4%	0,0%	-3,6%	-3,6%
45-50	4,6%	-8,6%	-4,0%	0,2%	-4,8%	-4,6%
50-55	5,2%	-10,7%	-5,5%	1,2%	-5,6%	-4,3%
55-60	-5,6%	-10,9%	-16,5%	4,8%	-8,7%	-3,8%
60-62	-10,5%	33,2%	22,7%	0,7%	-9,5%	-8,7%
Opleidingsniveau						
Elementair	-2,5%	-5,1%	-7,6%	2,4%	-7,2%	-4,8%
Lager	-0,8%	-0,9%	-1,8%	-0,7%	-2,9%	-3,6%
Middelbaar	0,9%	-1,7%	-0,8%	-1,7%	-1,9%	-3,6%
Hoger	-1,9%	-0,7%	-2,6%	-0,8%	-3,5%	-4,4%
Universitair	0,5%	0,2%	0,7%	-1,9%	-2,3%	-4,2%
Moment van inzet						
Snel (binnen 2 maanden)	-1,0%	-2,0%	-3,0%	-0,7%	-4,3%	-5,0%
Normaal (tussen 2 tot 6 maanden)	-1,9%	-2,3%	-4,2%	-2,1%	-3,1%	-5,2%
Laat (later dan 6 maanden)	1,3%	-3,5%	-2,2%	-1,7%	-2,0%	-3,6%
Generatie						
Eerste generatie	0,4%	-3,1%	-2,7%			
Tweede generatie	-2,2%	2,4%	0,2%			
Herkomst						
Turkije	-0,4%	0,9%	0,5%			
Suriname	0,9%	-2,5%	-1,6%			
Marokko	-1,2%	0,5%	-0,7%			
Rest (Voormalig Nederlandse Antillen en Aruba en Overige niet-westerse landen)	-0,3%	-3,7%	-4,0%			

Noot: Weergegeven is de procentpunt verandering in de kans op werkhervatting, inactiviteit en totale uitstroom uit de WW binnen anderhalf jaar na instroom in de WW bij inzet ingekochte dienstverlening zes maanden na instroom in de WW

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Tabel 11 Uitgesplitste effecten van de inzet van *kortdurende trainingen* voor zowel de gehele WW-populatie als de WW-populatie met een niet-westerse migratieachtergrond

Kortdurende trainingen	Populatie met niet-westerse migratieachtergrond			Populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond		
	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom
Totaal effect	2,4%	-0,1%	2,2%	3,4%	-1,1%	2,2%
Geslacht						
Mannen	2,9%	-0,1%	2,8%	3,8%	-1,1%	2,7%
Vrouwen	1,1%	-0,3%	0,7%	2,4%	-1,2%	1,2%
Leeftijd						
16-25	1,3%	5,4%	6,7%	-0,2%	3,9%	3,8%
25-30	-0,1%	6,5%	6,4%	-0,4%	4,3%	4,0%
30-35	0,7%	3,6%	4,3%	1,2%	2,8%	4,0%
35-40	3,0%	-1,3%	1,8%	3,4%	-0,8%	2,6%
40-45	2,9%	-3,3%	-0,4%	3,5%	-1,0%	2,5%
45-50	4,7%	-3,4%	1,3%	5,1%	-3,1%	1,9%
50-55	6,1%	-9,7%	-3,6%	5,2%	-4,1%	1,2%
55-60	-0,2%	-7,4%	-7,6%	5,3%	-5,3%	0,0%
60-62	5,2%	3,5%	8,7%	5,9%	-8,2%	-2,2%
Opleidingsniveau						
Elementair	3,6%	-2,3%	1,2%	6,6%	-3,7%	2,9%
Lager	1,6%	0,7%	2,3%	4,8%	-2,4%	2,4%
Middelbaar	2,8%	-0,1%	2,7%	3,6%	-0,9%	2,7%
Hoger	1,1%	1,0%	2,1%	1,5%	-0,1%	1,4%
Universitair	-3,2%	-10,1%	-13,3%	-4,9%	-5,1%	-10,1%
Moment van inzet						
Snel (binnen 2 maanden)	1,4%	-1,3%	0,1%	1,0%	-1,4%	-0,4%
Normaal (tussen 2 tot 6 maanden)	0,9%	-1,3%	-0,5%	2,0%	-1,8%	0,2%
Laat (later dan 6 maanden)	0,9%	-1,3%	-0,4%	3,3%	-1,7%	1,5%
Generatie						
Eerste generatie	2,9%	-1,1%	1,7%			
Tweede generatie	-0,3%	4,0%	3,8%			
Herkomst						
Turkije	2,4%	0,3%	2,6%			
Suriname	2,1%	-0,2%	1,9%			
Marokko	3,6%	1,2%	4,7%			
Rest (Voormalig Nederlandse Antillen en Aruba en Overige niet-westerse landen)	2,0%	-0,8%	1,2%			

Noot: Weergegeven is de procentpunt verandering in de kans op werkhervatting, inactiviteit en totale uitstroom uit de WW binnen anderhalf jaar na instroom in de WW bij inzet ingekochte dienstverlening zes maanden na instroom in de WW

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Tabel 12 Uitgesplitste effecten van de inzet van *sollicitatiebrieven* voor zowel de gehele WW-populatie als de WW-populatie met een niet-westerse migratieachtergrond

Sollicitatiebrieven	Populatie met niet-westerse migratieachtergrond			Populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond		
	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom
Totaal effect	1,1%	0,0%	1,0%	2,4%	-1,5%	0,8%
Geslacht						
Mannen	0,7%	-0,1%	0,5%	1,9%	-1,6%	0,2%
Vrouwen	0,4%	0,6%	1,1%	2,8%	-1,4%	1,4%
Leeftijd						
16-25	2,3%	0,9%	3,2%	0,9%	1,3%	2,2%
25-30	0,3%	2,7%	3,0%	0,8%	0,5%	1,4%
30-35	0,7%	0,9%	1,6%	1,7%	-0,5%	1,1%
35-40	0,1%	1,4%	1,5%	3,9%	-2,2%	1,7%
40-45	1,4%	-2,1%	-0,7%	2,6%	-1,2%	1,4%
45-50	4,3%	-4,5%	-0,2%	2,2%	-2,1%	0,1%
50-55	-0,5%	-1,6%	-2,1%	2,5%	-2,3%	0,2%
55-60	0,6%	-1,9%	-1,4%	1,3%	-2,6%	-1,3%
60-62	1,9%	-14,8%	-12,9%	0,9%	-8,5%	-7,6%
Opleidingsniveau						
Elementair	1,2%	-1,8%	-0,6%	3,8%	-4,1%	-0,2%
Lager	1,7%	0,7%	2,4%	2,9%	-1,9%	1,1%
Middelbaar	0,9%	0,3%	1,3%	2,5%	-1,2%	1,3%
Hoger	0,6%	0,2%	0,8%	1,4%	-0,7%	0,7%
Universitair	-0,1%	-1,5%	-1,6%	-0,6%	-2,4%	-3,0%
Moment van inzet						
Snel (binnen 2 maanden)	1,9%	-0,6%	1,3%	2,3%	-1,7%	0,6%
Normaal (tussen 2 tot 6 maanden)	1,0%	-1,3%	-0,2%	2,3%	-1,7%	0,6%
Laat (later dan 6 maanden)	0,7%	-0,8%	-0,1%	2,4%	-2,1%	0,3%
Generatie						
Eerste generatie	0,8%	-0,3%	0,5%			
Tweede generatie	2,1%	0,5%	2,6%			
Herkomst						
Turkije	1,4%	0,2%	1,6%			
Suriname	-0,1%	0,5%	0,3%			
Marokko	2,1%	1,1%	3,2%			
Rest (Voormalig Nederlandse Antillen en Aruba en Overige niet-westerse landen)	1,3%	-0,8%	0,5%			

Noot: Weergegeven is de procentpunt verandering in de kans op werkhervatting, inactiviteit en totale uitstroom uit de WW binnen anderhalf jaar na instroom in de WW bij inzet ingekochte dienstverlening zes maanden na instroom in de WW

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Tabel 13 Uitgesplitste effecten van de inzet van *jobhunting* voor zowel de gehele WW-populatie als de WW-populatie met een niet-westerse migratieachtergrond

Jobhunting	Populatie met niet-westerse migratieachtergrond			Populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond		
	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom
Totaal effect	3,8%	-3,8%	0,0%	3,5%	-2,8%	0,7%
Geslacht						
Mannen	2,4%	-4,0%	-1,6%	2,8%	-2,9%	-0,1%
Vrouwen	1,4%	-1,3%	0,1%	3,8%	-2,4%	1,4%
Leeftijd						
16-25	-1,3%	6,7%	5,4%	-0,5%	1,0%	0,5%
25-30	2,0%	2,9%	4,9%	1,4%	4,8%	6,2%
30-35	3,7%	1,7%	5,4%	4,0%	1,2%	5,2%
35-40	2,3%	-2,8%	-0,5%	3,9%	-1,6%	2,4%
40-45	3,1%	-7,3%	-4,2%	2,6%	-3,0%	-0,4%
45-50	6,5%	-9,2%	-2,7%	4,6%	-5,2%	-0,6%
50-55	8,7%	-13,0%	-4,3%	2,5%	-4,3%	-1,8%
55-60	6,9%	-14,1%	-7,2%	1,2%	-5,9%	-4,8%
60-62	-10,6%	-30,2%	-40,9%	7,0%	-11,0%	-4,0%
Opleidingsniveau						
Elementair	2,2%	-8,8%	-6,5%	6,5%	-5,9%	0,6%
Lager	4,2%	-3,5%	0,6%	4,1%	-3,4%	0,7%
Middelbaar	4,9%	-2,7%	2,2%	3,8%	-2,5%	1,3%
Hoger	1,3%	-0,3%	1,0%	1,1%	-1,0%	0,0%
Universitair	0,4%	1,2%	1,6%	3,2%	-3,7%	-0,5%
Moment van inzet						
Snel (binnen 2 maanden)	2,0%	-4,0%	-2,1%	1,7%	-1,8%	-0,2%
Normaal (tussen 2 tot 6 maanden)	2,5%	-6,7%	-4,3%	2,1%	-4,2%	-2,2%
Laat (later dan 6 maanden)	2,6%	-4,5%	-2,0%	1,8%	-2,9%	-1,1%
Generatie						
Eerste generatie	4,0%	-5,3%	-1,3%			
Tweede generatie	2,5%	2,5%	5,0%			
Herkomst						
Turkije	3,4%	-1,0%	2,4%			
Suriname	5,1%	-3,8%	1,3%			
Marokko	4,8%	-1,2%	3,6%			
Rest (Voormalig Nederlandse Antillen en Aruba en Overige niet-westerse landen)	2,6%	-6,1%	-3,4%			

Noot: Weergegeven is de procentpunt verandering in de kans op werkhervatting, inactiviteit en totale uitstroom uit de WW binnen anderhalf jaar na instroom in de WW bij inzet ingekochte dienstverlening zes maanden na instroom in de WW

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Tabel 14 Uitgesplitste effecten van de inzet van *leerwerkplekken* voor zowel de gehele WW-populatie als de WW-populatie met een niet-westerse migratieachtergrond

Leerwerkplekken	Populatie met niet-westerse migratieachtergrond			Populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond		
	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom
Totaal effect	-0,3%	-1,7%	-2,0%	-2,3%	-2,1%	-4,4%
Geslacht						
Mannen	0,1%	-1,7%	-1,6%	-3,1%	-1,1%	-4,2%
Vrouwen	-1,1%	-1,5%	-2,6%	-0,1%	-4,5%	-4,7%
Leeftijd						
16-25	-5,9%	11,5%	5,5%	-5,1%	12,2%	7,1%
25-30	-5,0%	10,5%	5,4%	-7,7%	8,4%	0,7%
30-35	-2,6%	5,8%	3,2%	-3,7%	1,2%	-2,4%
35-40	1,5%	-3,0%	-1,5%	-3,2%	-0,7%	-3,9%
40-45	-0,7%	-4,0%	-4,7%	-2,1%	-1,5%	-3,6%
45-50	11,9%	-15,3%	-3,3%	-0,6%	-6,0%	-6,5%
50-55	-4,2%	-5,6%	-9,8%	1,8%	-7,9%	-6,0%
55-60	16,7%	-13,4%	3,3%	7,7%	-9,9%	-2,2%
60-62	-14,9%	-25,6%	-40,6%	25,9%	-15,7%	10,2%
Opleidingsniveau						
Elementair	3,3%	-8,1%	-4,8%	3,3%	-5,0%	-1,7%
Lager	2,1%	-3,1%	-1,1%	-2,7%	-2,3%	-5,0%
Middelbaar	-1,7%	1,7%	0,0%	-2,3%	-1,4%	-3,6%
Hoger	-1,2%	-1,3%	-2,5%	-3,0%	-3,4%	-6,4%
Universitair	-10,0%	-9,5%	-19,5%	-9,3%	0,7%	-8,5%
Moment van inzet						
Snel (binnen 2 maanden)	-2,2%	-8,2%	-10,4%	-0,3%	-5,7%	-6,0%
Normaal (tussen 2 tot 6 maanden)	-2,5%	-3,3%	-5,8%	-3,0%	-3,0%	-5,9%
Laat (later dan 6 maanden)	-3,4%	-2,0%	-5,3%	-2,5%	-1,9%	-4,4%
Generatie						
Eerste generatie	0,4%	-4,3%	-3,9%			
Tweede generatie	-2,9%	6,5%	3,6%			
Herkomst						
Turkije	-2,6%	1,6%	-0,9%			
Suriname	-0,4%	-1,5%	-1,8%			
Marokko	4,5%	-1,0%	3,5%			
Rest (Voormalig Nederlandse Antillen en Aruba en Overige niet-westerse landen)	-1,2%	-2,4%	-3,6%			

Noot: Weergegeven is de procentpunt verandering in de kans op werkhervatting, inactiviteit en totale uitstroom uit de WW binnen anderhalf jaar na instroom in de WW bij inzet ingekochte dienstverlening zes maanden na instroom in de WW

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Tabel 15 Uitgesplitste effecten van de inzet van *competentietesten* voor zowel de gehele WW-populatie als de WW-populatie met een niet-westerse migratieachtergrond

Competentietesten	Populatie met niet-westerse migratieachtergrond			Populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond		
	Werk-hervatting	Overige uitstroom	Totale uitstroom	Werk-hervatting	Overige uitstroom	Totale uitstroom
Totaal effect	2,2%	-4,1%	-1,9%	-0,8%	-2,2%	-3,1%
Geslacht						
Mannen	1,5%	-5,4%	-3,9%	-1,1%	-2,0%	-3,1%
Vrouwen	1,3%	-1,8%	-0,5%	-0,2%	-2,4%	-2,7%
Leeftijd						
16-25	6,8%	-1,7%	5,1%	0,4%	1,6%	2,0%
25-30	2,5%	-2,1%	0,4%	0,0%	0,6%	0,6%
30-35	1,2%	-2,1%	-0,9%	0,1%	-0,6%	-0,5%
35-40	3,4%	-4,1%	-0,7%	-0,7%	-1,5%	-2,2%
40-45	1,0%	-6,5%	-5,5%	-0,9%	-2,9%	-3,9%
45-50	4,2%	-8,2%	-4,0%	-1,5%	-4,1%	-5,5%
50-55	1,2%	-11,0%	-9,8%	-1,4%	-5,4%	-6,8%
55-60	-6,3%	-8,0%	-14,3%	-1,6%	-6,7%	-8,3%
60-62	16,8%	-9,7%	7,1%	-3,5%	-7,6%	-11,1%
Opleidingsniveau						
Elementair	2,5%	-3,9%	-1,4%	1,2%	-4,6%	-3,4%
Lager	4,5%	-5,7%	-1,2%	-0,2%	-2,9%	-3,1%
Middelbaar	1,2%	-2,8%	-1,5%	-0,7%	-2,0%	-2,7%
Hoger	0,4%	-3,9%	-3,5%	-2,3%	-1,3%	-3,6%
Universitair	5,0%	-8,0%	-3,0%	-1,0%	-2,8%	-3,8%
Moment van inzet						
Snel (binnen 2 maanden)	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Normaal (tussen 2 tot 6 maanden)	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Laat (later dan 6 maanden)	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Generatie						
Eerste generatie	2,7%	-6,2%	-3,5%			
Tweede generatie	0,4%	0,6%	1,1%			
Herkomst						
Turkije	0,2%	-2,3%	-2,1%			
Suriname	1,3%	-1,6%	-0,4%			
Marokko	1,8%	-2,0%	-0,2%			
Rest (Voormalig Nederlandse Antillen en Aruba en Overige niet-westerse landen)	3,9%	-7,5%	-3,6%			

Noot: Weergegeven is de procentpunt verandering in de kans op werkhervatting, inactiviteit en totale uitstroom uit de WW binnen anderhalf jaar en bij inzet UWV dienstverlening drie maanden na instroom in de WW

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Tabel 16 Uitgesplitste effecten van de inzet van *workshops* voor zowel de gehele WW-populatie als de WW-populatie met een niet-westerse migratieachtergrond

Workshops	Populatie met niet-westerse migratieachtergrond			Populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond		
	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom	Werk-hervatting	Overige uit-stroom	Totale uitstroom
Totaal effect	2,0%	-1,0%	1,0%	3,3%	-2,8%	0,4%
Geslacht						
Mannen	2,1%	-0,9%	1,2%	3,3%	-3,1%	0,1%
Vrouwen	1,6%	-1,0%	0,7%	3,4%	-2,5%	0,8%
Leeftijd						
16-25	2,8%	4,1%	6,9%	6,5%	0,0%	6,6%
25-30	2,3%	1,4%	3,7%	3,8%	-0,2%	3,6%
30-35	1,8%	0,8%	2,5%	4,3%	-1,2%	3,1%
35-40	2,5%	-1,2%	1,4%	3,1%	-1,8%	1,2%
40-45	2,2%	-3,5%	-1,3%	2,7%	-3,0%	-0,2%
45-50	2,2%	-4,5%	-2,3%	2,3%	-4,0%	-1,6%
50-55	0,4%	-4,5%	-4,1%	2,0%	-4,5%	-2,4%
55-60	1,3%	-8,2%	-6,9%	2,0%	-6,1%	-4,1%
60-62	5,5%	1,9%	7,4%	-0,1%	-8,2%	-8,4%
Opleidingsniveau						
Elementair	2,8%	-2,2%	0,6%	5,8%	-4,3%	1,5%
Lager	2,8%	-0,8%	2,0%	5,2%	-3,3%	1,9%
Middelbaar	2,3%	-0,9%	1,4%	3,6%	-2,9%	0,7%
Hoger	0,1%	-0,9%	-0,8%	1,4%	-2,7%	-1,2%
Universitair	-0,2%	0,7%	0,5%	1,0%	-1,8%	-0,9%
Moment van inzet						
Snel (binnen 2 maanden)	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Normaal (tussen 2 tot 6 maanden)	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Laat (later dan 6 maanden)	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Generatie						
Eerste generatie	2,3%	-2,1%	0,2%			
Tweede generatie	1,1%	2,1%	3,2%			
Herkomst						
Turkije	2,9%	-0,6%	2,2%			
Suriname	0,7%	-0,1%	0,6%			
Marokko	1,2%	0,8%	2,1%			
Rest (Voormalig Nederlandse Antillen en Aruba en Overige niet-westerse landen)	2,5%	-2,1%	0,4%			

Noot: Weergegeven is de procentpunt verandering in de kans op werkhervatting, inactiviteit en totale uitstroom uit de WW binnen anderhalf jaar en bij inzet UWV dienstverlening drie maanden na instroom in de WW
 Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Tabel 17 Uitgesplitste effecten van de inzet van 1ste vervolgesprek voor zowel de gehele WW-populatie als de WW-populatie met een niet-westerse migratieachtergrond

Gesprek 1	Populatie met niet-westerse migratieachtergrond			Populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond		
	Werk-hervatting	Overige uitstroom	Totale uitstroom	Werk-hervatting	Overige uitstroom	Totale uitstroom
Totaal effect	-0,2%	0,1%	-0,1%	-0,7%	-0,1%	-0,7%
Geslacht						
Mannen	-0,1%	0,0%	0,0%	-0,6%	-0,1%	-0,7%
Vrouwen	0,0%	0,1%	0,0%	-1,3%	-0,1%	-1,3%
Leeftijd						
16-25	0,0%	0,2%	0,2%	-0,5%	-0,2%	-0,7%
25-30	0,1%	-0,1%	-0,1%	-0,4%	-0,3%	-0,7%
30-35	0,0%	-0,1%	-0,1%	-0,9%	-0,5%	-1,4%
35-40	-0,3%	0,4%	0,1%	-1,0%	-0,2%	-1,2%
40-45	-0,5%	0,7%	0,2%	-1,9%	0,2%	-1,6%
45-50	-0,1%	1,7%	1,6%	-2,0%	0,7%	-1,3%
50-55	0,3%	1,2%	1,5%	-0,9%	1,0%	0,1%
55-60	0,3%	0,2%	0,5%	0,4%	1,1%	1,5%
60-62	-1,0%	3,0%	2,0%	1,4%	0,9%	2,3%
Opleidingsniveau						
Elementair	-0,1%	0,4%	0,3%	0,6%	0,5%	1,1%
Lager	-0,1%	0,2%	0,1%	0,2%	0,0%	0,2%
Middelbaar	-0,2%	-0,1%	-0,2%	-0,6%	-0,2%	-0,8%
Hoger	0,0%	0,0%	0,0%	-2,2%	-0,2%	-2,5%
Universitair	-0,3%	-0,1%	-0,4%	-1,6%	0,1%	-1,5%
Moment van inzet						
Snel (binnen 1 maand na startgesprek)	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Normaal (tussen 1 tot 3 maanden na startgesprek)	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Laat (later dan 3 maanden na startgesprek)	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
Generatie						
Eerste generatie	-0,1%	0,3%	0,2%			
Tweede generatie	0,0%	-0,1%	-0,1%			
Herkomst						
Turkije	-0,4%	0,1%	-0,3%			
Suriname	-0,2%	0,0%	-0,1%			
Marokko	-0,2%	0,0%	-0,2%			
Rest (Voormalig Nederlandse Antillen en Aruba en Overige niet-westerse landen)	0,0%	0,0%	0,1%			

Noot: Weergegeven is de procentpunt verandering in de kans op werkhervatting, inactiviteit en totale uitstroom uit de WW binnen anderhalf jaar na instroom in de WW en bij inzet van een vervolgesprek twee maanden na startgesprek
Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Tabel 18 Uitgesplitste effecten van de inzet van 2de *vervolggesprek* voor zowel de gehele WW-populatie als de WW-populatie met een niet-westerse migratieachtergrond

Gesprek 2	Populatie met niet-westerse migratieachtergrond			Populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond		
	Werk-hervatting	Overige uitstroom	Totale uitstroom	Werk-hervatting	Overige uitstroom	Totale uitstroom
Totaal effect	-0,5%	0,2%	-0,3%	-0,2%	0,0%	-0,2%
Geslacht						
Mannen	-0,5%	0,1%	-0,4%	-0,6%	0,0%	-0,6%
Vrouwen	-0,1%	0,3%	0,2%	0,1%	-0,1%	0,1%
Leeftijd						
16-25	-0,6%	0,3%	-0,3%	1,4%	0,1%	1,5%
25-30	-0,1%	0,2%	0,1%	-0,5%	-0,2%	-0,6%
30-35	-0,8%	-0,2%	-1,1%	-0,3%	-0,2%	-0,5%
35-40	0,0%	-0,2%	-0,2%	-0,2%	-0,5%	-0,6%
40-45	-1,4%	0,3%	-1,1%	-1,9%	0,0%	-2,0%
45-50	0,0%	0,3%	0,3%	-0,4%	0,1%	-0,3%
50-55	-3,1%	0,5%	-2,6%	-1,2%	0,1%	-1,1%
55-60	0,5%	2,8%	3,3%	-0,7%	1,1%	0,4%
60-62	-0,7%	0,5%	-0,2%	-1,1%	1,7%	0,5%
Opleidingsniveau						
Elementair	0,1%	0,5%	0,6%	-0,2%	0,1%	-0,1%
Lager	-0,2%	0,3%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%
Middelbaar	-0,9%	0,0%	-0,9%	-0,8%	-0,1%	-0,9%
Hoger	-0,8%	0,2%	-0,6%	-0,4%	-0,1%	-0,5%
Universitair	-0,1%	1,6%	1,5%	1,4%	0,0%	1,3%
Moment van inzet						
Snel (binnen 1 maand na 1 ^{ste} gesprek)	-2,8%	0,2%	-2,6%	-4,3%	-0,1%	-4,4%
Normaal (tussen 1 tot 3 maanden na 1 ^{ste} gesprek)	-1,8%	0,1%	-1,7%	-4,3%	-0,5%	-4,8%
Laat (later dan 3 maanden na 1 ^{ste} gesprek)	-2,9%	-0,9%	-3,8%	-2,2%	-0,4%	-2,5%
Generatie						
Eerste generatie	-0,1%	0,3%	0,1%			
Tweede generatie	-0,1%	0,1%	-0,1%			
Herkomst						
Turkije	0,0%	0,0%	0,0%			
Suriname	-10,6%	0,3%	-10,3%			
Marokko	0,4%	0,2%	0,6%			
Rest (Voormalig Nederlandse Antillen en Aruba en Overige niet-westerse landen)	-0,2%	0,1%	0,0%			

Noot: Weergegeven is de procentpunt verandering in de kans op werkhervatting, inactiviteit en totale uitstroom uit de WW binnen anderhalf jaar na instroom in de WW en bij inzet van een vervolgggesprek twee maanden na vorig gesprek
 Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Effecten naar moment van inzet

Bij de presentatie van de effectiviteit van ingekochte dienstverlening is uitgegaan van een moment van inzet van zes maanden na instroom in de WW, voor de eigen dienstverlening door UWV is een inzet drie maanden na instroom in de WW gebruikt. Het effect van dienstverlening kan echter variëren naar het moment van inzet. Een te snelle inzet kan zorgen voor een groter lock-in effect, omdat kansrijke werkzoekenden dan kunnen worden opgehouden in hun zoekproces. Een te late inzet kan ervoor zorgen dat de kansen op een snelle werkhervatting juist verkeken zijn, waardoor de dienstverlening eigenlijk te laat komt. Om uit te zoeken hoe de effectiviteit van de verschillende re-integratie-instrumenten varieert naar het moment van inzet, is het effect uitgesplitst naar een relatief snelle inzet (binnen twee maanden na instroom in de WW), een gemiddeld moment van inzet (tussen de twee en zes maanden na instroom in de WW) en relatief late inzet (na zes maanden na instroom in de WW). Voor vervolggesprekken met de werkcoach wordt een snelle inzet beschouwd als een gesprek binnen een maand na het vorige gesprek, een normale inzet als deze binnen één tot drie maanden na het vorige gesprek plaatsvindt, en een late inzet als deze na drie maanden na het vorige gesprek plaatsvindt.

De analyseresultaten van deze uitsplitsing naar het moment van inzet op de effectiviteit van ingekochte dienstverlening zijn terug te vinden in de tabellen 8 tot en met 14. Omdat de groepen waarbij dienstverlening relatief snel of laat is ingezet onderling in samenstelling kunnen verschillen, hoeft het gemiddelde van de effecten naar moment van inzet niet gelijk te zijn aan het gemiddelde effect van dienstverlening wanneer geen rekening wordt gehouden met die variatie in het moment van inzet. De belangrijkste bevindingen uit de analyses naar moment van inzet zijn:

- De inzet van reguliere trajecten zorgt voor een lagere kans op werkhervatting binnen 18 maanden WW, waarschijnlijk door een relatief beperkte effectiviteit in combinatie met een sterk lock-in effect. Hierbij geldt zoals kan worden verwacht dat hoe vroeger de inzet, hoe groter het lock-in effect is. Dat is goed terug te zien in de relatief sterk negatieve effecten van reguliere trajecten bij een inzet in de eerste twee maanden van de WW. Het gemiddeld kleinere lock-in effect voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond zorgt voor een gemiddeld gunstiger effect op de werkhervatting van deze groep vergeleken met de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond;
- Ook bij de inzet van IRO's is een duidelijk lock-in effect zichtbaar als deze dienstverlening (te) snel (binnen twee maanden) wordt ingezet. Bij een latere inzet van IRO's slaat het effect om en is er een positief effect te zien op de werkhervatting. Bij de groep met een niet-westerse migratieachtergrond is dit lock-in effect van IRO's niet te zien en zorgt de inzet hiervan al snel (vanaf twee maanden na instroom) voor een grotere kans op werkhervatting;
- Het verwachte lock-in effect van scholing is voornamelijk zichtbaar bij een inzet tussen de tweede en zesde maand na instroom in de WW en in mindere mate bij een vroegere of latere inzet. Voor de groep personen met een niet-westerse migratieachtergrond lijkt het effect van scholing op werkhervatting al vanaf zes maanden positief te worden;
- Voor kortdurende trainingen geldt gemiddeld in de WW-populatie dat hoe later de inzet, hoe groter het effect is op de werkhervatting in loondienst. Specifiek voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond blijkt deze regel niet op te gaan en is de variatie in de effectiviteit van kortdurende trainingen naar moment van inzet beperkt. Ook hier kan het lock-in effect

weer een rol spelen. Die rol is immers groter net na instroom in de WW en de kans op werkhervatting en daarmee het lock-in effect is kleiner in de groep met een niet-westerse migratieachtergrond;

- Er is een beperkte variatie in de effectiviteit van het professioneel schrijven van sollicitatiebrieven naar moment van inzet, maar in tegenstelling tot de meeste andere instrumenten geldt hier specifiek voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond een grotere effectiviteit bij een eerdere inzet. Dit hangt mogelijk samen met de relatief grote kans op werkhervatting in de eerste WW-maanden, die kan worden versterkt door professioneel geschreven sollicitatiebrieven;
- Bij jobhunting en bij leerwerkplekken zijn er nauwelijks verschillen in effectiviteit naar het moment van inzet.

Bij de eigen dienstverlening van UWV bleek het niet mogelijk om een goede schatting te maken van de effectiviteit naar het moment van inzet. Mogelijk is de variatie in het moment van inzet te beperkt om de verschillen goed te kunnen identificeren. Eigen dienstverlening door UWV werd doorgaans sneller ingezet dan ingekochte dienstverlening.

Kosteneffectiviteit

In dit onderzoek wordt onder kosteneffectiviteit het saldo van kosten en opbrengsten verstaan zoals die gelden vanuit het perspectief van UWV. De kosten betreffen dan vooral de directe kosten van re-integratiedienstverlening, ofwel het bedrag dat wordt betaald voor ingekochte dienstverlening of de personeels- en organisatiekosten bij de door UWV verzorgde dienstverlening. De opbrengsten betreffen vanuit het perspectief van UWV primair de besparing op uitkeringslasten als direct gevolg van de inzet van re-integratiedienstverlening. Andere maatschappelijke kosten en opbrengsten die het gevolg zijn van een snellere werkhervatting of een snellere uitstroom uit de WW worden buiten beschouwing gelaten.

Net als in ‘Een goed gesprek werkt’ zijn voor alle vormen van ingekochte dienstverlening, behalve de professioneel geschreven sollicitatiebrieven, de kosten per persoon hoger dan de opbrengsten per persoon. Dit geldt zowel voor de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond (Tabel 19) als voor de groep met niet-westerse migratieachtergrond (Tabel 20). De opbrengsten zijn berekend door de berekende effecten van re-integratiedienstverlening op de uitkeringsduur te vermenigvuldigen met de gemiddelde uitkeringshoogte per maand. De kosten verschillen per instrument. Door de gemiddelde opbrengsten en kosten per instrument te vermenigvuldigen met het aantal personen voor wie het instrument is ingezet, ontstaat een beeld van de totale kosteneffectiviteit per instrument.

Tabel 19 Voor alle vormen van re-integratiedienstverlening, behalve sollicitatiebrieven en gesprekken met de Adviseur werk, geldt dat de kosten hoger zijn dan de opbrengsten

Populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond	Kosten	Opbrengsten	Saldo kosten en baten	Omvang populatie	Saldo totaal (in miljoenen euro's)
Regulier traject	€ 3.650	-€ 1.980	-€ 5.630	2.923	-€ 16,5
IRO	€ 3.300	-€ 200	-€ 3.500	22.797	-€ 79,8
Scholing	€ 2.650	-€ 1.495	-€ 4.145	5.220	-€ 21,6
Kortdurende trainingen	€ 1.100	€ 807	-€ 293	15.573	-€ 4,6
Sollicitatiebrieven	€ 125	€ 287	€ 162	10.112	€ 1,6
Jobhunting	€ 1.100	€ 181	-€ 919	6.526	-€ 6,0
Leerwerkplekken	n.b.	-€ 1.709	n.b.	1.265	n.b.
Gesprek 1	€ 65	-€ 123,1	-€ 188,1	87.617	-€ 16,5
Gesprek 2	€ 130	€ 82,5	-€ 47,5	52.689	-€ 2,4
Gesprek 3	€ 195	€ 344,6	€ 149,6	32.401	€ 4,9
Gesprek 4	€ 260	€ 603,6	€ 343,6	20.525	€ 7,1
Gesprek 5	€ 325	€ 300,5	-€ 24,6	37.543	-€ 0,9
Workshops	€ 210	€ 164	-€ 46	30.948	-€ 1,4
Competentietesten	€ 200	-€ 1.351	-€ 1.551	23.819	-€ 36,9

Noot: De gemiddelde uitkeringshoogte per maand voor de populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond is 1.479 euro.

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

Tabel 20 Voor specifiek de groep met een niet-westerse migratieachtergrond geldt hetzelfde, met bovendien een positieve kosteneffectiviteit voor workshops en mogelijk een nog iets gunstigere kosteneffectiviteit voor gesprekken met de Adviseur werk

Populatie met niet-westerse migratieachtergrond	Kosten	Opbrengsten	Saldo kosten en baten	Omvang populatie	Saldo totaal (in miljoenen euro's)
Regulier traject	€ 3.650	-€ 2.609	-€ 6.259	978	-€ 6,1
IRO	€ 3.300	-€ 177	-€ 3.477	3.445	-€ 12,0
Scholing	€ 2.650	-€ 746	-€ 3.396	1.082	-€ 3,7
Kortdurende trainingen	€ 1.100	€ 788	-€ 312	3.336	-€ 1,0
Sollicitatiebrieven	€ 125	€ 375	€ 250	1.585	€ 0,4
Jobhunting	€ 1.100	-€ 46	-€ 1.146	1.811	-€ 2,1
Leerwerkplekken	n.b.	-€ 670	n.b.	369	n.b.
Gesprek 1	€ 65	€ 201,5	€ 136,5	19.555	€ 2,7
Gesprek 2	€ 130	€ 36,0	-€ 94,0	11.940	-€ 1,1
Gesprek 3	€ 195	€ 397,5	€ 202,5	7.233	€ 1,5
Gesprek 4	€ 260	€ 525,3	€ 265,3	4.399	€ 1,2
Gesprek 5	€ 325	€ 682,2	€ 357,2	8.450	€ 3,0
Workshops	€ 210	€ 435	€ 225	6.367	€ 1,4
Competentietesten	€ 200	-€ 856	-€ 1.056	3.110	-€ 3,3

Noot: De gemiddelde uitkeringshoogte per maand voor de populatie met een niet-westerse migratieachtergrond is 1.260 euro.

Bron: SEO Economisch Onderzoek, bewerking UWV registratiedata en CBS Microdata

De inzet van vervolggerekenen met de werkcoach zorgt voor een beperkte maar overwegend positieve kosteneffectiviteit. Hierbij zijn de effecten van de vervolggerekenen gecorrigeerd voor de selectieve inzet van gesprekken bij WW-klienten met een relatief lage werkhervattingskans op basis van niet-waargenomen factoren. De correctie is gebaseerd op de resultaten uit ‘Een goed gesprek werkt’ (Heyma et al., 2014). De effecten van vervolggerekenen zijn weliswaar beperkt, maar dat geldt ook voor de kosten van de vervolggerekenen. Voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond komt de berekening van de kosteneffectiviteit van vervolggerekenen nog iets gunstiger uit dan voor de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond, maar de vraag is of de correctie voor de invloed van niet-waargenomen factoren voor beide groepen even groot moet zijn, onder meer omdat de groep met een niet-westerse migratieachtergrond langer moet wachten op deze gesprekken (zie Blom et al., 2020). Maar de conclusie uit ‘Een goed gesprek werkt’, dat gesprekken zinvol zijn bij een groot deel van de WW-klienten, lijkt ook te kunnen worden getrokken voor personen met een niet-westerse migratieachtergrond.

De overige eigen dienstverlening door UWV blijkt niet kosteneffectief voor de populatie zonder niet-westerse migratieachtergrond. De kosten van workshops en competentietesten zijn hoger dan de besparing in uitkeringsbedragen. Voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond zijn workshops wel kosteneffectief. In ‘Een goed gesprek werkt’ was de berekende effectiviteit van de UWV-instrumenten hoger dan in dit onderzoek, waardoor deze instrumenten eerder wel kosteneffectief waren. Mogelijk onderschat het huidige onderzoek de daadwerkelijke effectiviteit en daarmee de kosteneffectiviteit van de competentietesten en workshops, omdat onvoldoende is gecorrigeerd voor de selectieve inzet van workshops en competentietesten bij WW-klienten met een relatief lage kans op werkhervatting.

Antwoorden op de onderzoeksvragen

Hoofdvraag

In hoeverre worden dankzij re-integratiedienstverlening de baankansen van WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond vergroot, in hoeverre hangt dit af van het soort dienstverlening en het moment van inzet, en wegen de opbrengsten op tegen de kosten ervan?

Antwoord

Re-integratiedienstverlening aan WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond is over het algemeen effectief in het bevorderen van werkhervatting in loondienst. Net zoals bij WW-klienten zonder niet-westerse migratieachtergrond zijn jobhunting, kortdurende training, workshops en gesprekken met de Adviseur werk de meeste effectieve manieren om werkhervatting te bevorderen, terwijl reguliere trajecten en scholing in ieder geval op de korte termijn geen voordelen bieden. Een (te) snelle inzet van re-integratiedienstverlening zorgt ervoor dat WW-klienten minder snel het werk hervatten (lock-in effect) en dit fenomeen is sterker bij mensen met een grotere kans op de arbeidsmarkt en bij instrumenten die pas op langere termijn effect hebben op het zoekgedrag van werkzoekenden, zoals scholing. Over het algemeen lijken de effecten van re-integratiedienstverlening iets kleiner voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond dan voor de groep met een andere achtergrond, met uitzondering van gesprekken met de Adviseur werk, waarvan de

effecten juist groter lijken voor WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond. De verschillen zijn echter beperkt en de effecten liggen grofweg in dezelfde orde van grootte. Voor ingekochte dienstverlening zijn die effecten te klein om te zorgen voor voldoende besparing op uitkeringslasten om de relatief hoge kosten van de dienstverlening te kunnen compenseren. Bij de eigen dienstverlening door UWV ligt dat anders, vanwege de lagere kosten. Vooral gesprekken met de Adviseur werk lijken met een beperkte effectiviteit al snel kosteneffectief te kunnen worden, ook of juist voor WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond.

Benadrukt moet worden dat het onderzoek primair een statistische en econometrische analyse van effecten betreft en daarom vooral laat zien wat het verschil in effectiviteit van re-integratiedienstverlening is tussen verschillende groepen WW-klienten. Het onderzoek is *niet* gericht op verklaringen voor (de verschillen in) de gevonden effectiviteit. Daarvoor ontbreekt wezenlijke informatie over de werkzame mechanismen in het proces van re-integratie, zoals de invloed van re-integratiedienstverlening op de kennis en vaardigheden, werkzoekintentie en werkzoekhouding van WW-klienten, en hoe die verschillen tussen de groep met en zonder niet-westerse migratieachtergrond.

Deelvragen

1. Wat houden de verschillende vormen van re-integratiedienstverlening voor WW-klienten in? Welke interventies maken daar onderdeel van uit en wat zijn daarbij de (veronderstelde) werkzame elementen?

In dit onderzoek naar de effectiviteit van re-integratiedienstverlening aan WW-klienten in de periode 2008-2011 wordt onderscheid gemaakt tussen re-integratiedienstverlening die UWV extern heeft ingekocht en de eigen dienstverlening door UWV. De ingekochte dienstverlening bestond grotendeels uit reguliere trajecten, individuele re-integratieovereenkomsten (IRO's), scholing, kortdurende training, het professioneel leren schrijven van sollicitatiebrieven, jobhunting en leerwerkplekken. De eigen dienstverlening door UWV omvatte voornamelijk gesprekken met de Adviseur werk, competentietesten, workshops, proefplaatsingen en trajecten gericht op zelfstandig ondernemerschap. Al deze verschillende instrumenten waren erop gericht om het werkzoekproces te verbeteren door het bijbrengen van meer inhoudelijke kennis en vaardigheden, betere sollicitatie- en presentatievaardigheden, meer kennis van arbeidsmogelijkheden en een hogere motivatie. In het algemeen geldt dat de inzet van re-integratiedienstverlening minder vaak voorkomt in de groep WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond dan in groep WW-klienten zonder niet-westerse migratieachtergrond. Dit geldt met name voor de dienstverlening van UWV zelf. Blom et al. (2020) verklaren dit voor recentere re-integratiedienstverlening doordat deze WW-klienten minder snel worden ingedeeld in de groep met een Werkverkenner score 0-50%, ofwel de groep die vaker aanvullende dienstverlening krijgt. Dat komt mede doordat een groter deel van de WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond de Werkverkenner niet invult.

2. In hoeverre is de inzet van de verschillende vormen van re-integratiedienstverlening (in)effectief voor WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond (waar mogelijk uitgesplitst naar achtergrondkenmerken als generatie, herkomst, opleidingsniveau, gender, leeftijd etc.)?

Vrijwel alle vormen van re-integratiedienstverlening die zijn ingezet bij WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond zijn effectief gebleken, met uitzondering van reguliere tra-

jecten, scholing en leerwerkplekken. Het meest effectief blijkt jobhunting, IRO's en kortduurende training, gevolgd door workshops, competentietesten en gesprekken met de werkcoach. Er is een beperkt verschil in effectiviteit naar achtergrondkenmerken. Het meest in het oog springt de grotere effectiviteit bij ouderen, lager opgeleiden, mannen en de eerste generatie met een niet-westerse migratieachtergrond, maar hierop is een aantal uitzonderingen. Zo lijkt scholing effectiever voor middelbaar opgeleiden en het schrijven van sollicitatiebrieven voor de tweede generatie met een niet-westerse migratieachtergrond. Veel van de verschillen in effecten zijn te verklaren door de invloed van het lock-in effect. Dat is het fenomeen dat re-integratiedienstverlening ervoor zorgt dat WW-kanten minder intensief naar werk zoeken. Dat zorgt vooral voor werkzoekenden met betere kansen op de arbeidsmarkt voor een grotere vertraging in de werkhervatting. Die betere kansen liggen vooral bij jongeren, hoger opgeleiden en de tweede generatie met een niet-westerse migratieachtergrond, waardoor het lock-in effect bij deze groepen groter is. Gemiddeld genomen zijn de arbeidsmarktkansen kleiner voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond dan voor de groep zonder niet-westerse migratieachtergrond, en daarmee ook het lock-in effect, waardoor de gemiddelde effectiviteit van re-integratiedienstverlening voor deze groep vaak gunstiger uitpakt.

3. Op welke wijze hangt de (in)effectiviteit van de re-integratiedienstverlening af van het moment van inzet?

Het lock-in effect speelt ook een grote rol bij de verschillen in effectiviteit naar het moment van inzet. Behalve in het geval van sollicitatiebrieven, geldt over het algemeen dat een vroege inzet van ingekochte re-integratiedienstverlening het werkzoekproces vertraagt. Specifiek bij de groep WW-kanten met een niet-westerse migratieachtergrond geldt dat het effect van sollicitatiebrieven zelfs groter is wanneer deze eerder worden ingezet, en dat de inzet van een IRO al snel na instroom in de WW effectief is. Voor de eigen dienstverlening door UWV konden geen verschillen in effecten naar het moment van inzet worden vastgesteld.

4. Wat is het verschil in (in)effectiviteit tussen face-to-face en telefonische contacten van WW-kanten met de Adviseur werk?

Deze vraag kan op basis van de beschikbare gegevens niet worden beantwoord, omdat er in de registraties geen onderscheid is gemaakt tussen gesprekken die face-to-face en telefonisch hebben plaatsgevonden.

5. Hoe verhoudt de (in)effectiviteit van de verschillende vormen van re-integratiedienstverlening voor WW-kanten met een niet-westerse migratieachtergrond zich ten opzichte van WW-kanten zonder niet-westerse migratieachtergrond (waar mogelijk uitgesplitst naar achtergrondkenmerken als generatie, herkomst, opleidingsniveau, gender, leeftijd etc.)?

Er zijn beperkte verschillen in de effectiviteit van re-integratiedienstverlening voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond in vergelijking met de groep zonder een niet-westerse migratieachtergrond. De gevonden effecten liggen over het algemeen in dezelfde orde van grootte. Toch kunnen enkele verschillen wel worden geïdentificeerd. Bij de ingekochte re-integratiedienstverlening zijn zowel de positieve als de negatieve effecten op werkhervatting kleiner

in de groep met een niet-westerse migratieachtergrond dan zonder niet-westerse migratieachtergrond. Dat komt omdat aan de ene kant het lock-in effect over het algemeen wat kleiner is in de groep met een niet-westerse migratieachtergrond, omdat ook (de variatie in) de gemiddelde werkhervattingskans zonder inzet van re-integratiedienstverlening daar wat kleiner is. Aan de andere kant lijkt de ingekochte dienstverlening ook wat minder toegevoegde waarde te hebben voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond. Dat kan er enerzijds aan liggen dat de dienstverlening minder goed aansluit bij de groep met een niet-westerse migratieachtergrond, anderzijds aan de algemene bevinding in studies van de effectiviteit van re-integratiedienstverlening dat personen met een minder gunstige arbeidsmarktpositie minder baat hebben bij re-integratiedienstverlening. Dat laat zien dat re-integratiedienstverlening vooral het normale proces van het zoeken naar en vinden van werk kan ondersteunen en niet zozeer kan vervangen. Het effect van gesprekken met de Adviseur werk en van competentietesten lijkt overigens juist weer iets gunstiger te liggen voor de groep met een niet-westerse migratieachtergrond. Bij de gesprekken kan dat ook liggen aan de onderschatting van het effect doordat niet goed kon worden gecorrigeerd voor niet-waargenomen factoren die de kans op werkhervatting beïnvloeden. Het is waarschijnlijk dat die onderschatting groter is in de groep zonder een niet-westerse migratieachtergrond. Uitgesplitst naar achtergrondkenmerken zijn er weinig verschillen tussen de groep met en zonder niet-westerse migratieachtergrond. Dat betekent dat de effecten van re-integratiedienstverlening vaak groter zijn voor ouderen en lager opgeleiden, omdat die een gemiddeld lagere kans op werkhervatting hebben en daarmee minder last van het lock-in effect. Maar dit laatste geldt bijvoorbeeld ook voor jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond.

6. Wat zijn de opbrengsten in termen van besparingen op uitkeringslasten in verhouding tot de kosten van de verschillende vormen van re-integratiedienstverlening bij WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond (ten opzichte van WW-klienten zonder niet-westerse migratieachtergrond)?

Ondanks de positieve effecten van het grootste deel van de ingekochte re-integratiedienstverlening, valt de kosteneffectiviteit voor alle ingekochte dienstverlening negatief uit, met uitzondering van het professioneel leren schrijven van sollicitatiebrieven. Dat komt omdat de kosten van de meeste ingekochte re-integratiedienstverlening relatief hoog liggen ten opzichte van de besparing op de uitkering die ermee wordt bereikt. Op die algemene bevinding vormen WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond geen uitzondering. De eigen dienstverlening door UWV is eerder kosteneffectief, omdat de kosten daarvan lager liggen. Vooral de gesprekken met de Adviseur werk zijn kosteneffectief wanneer er rekening wordt gehouden met de onderschatting van effecten die het gevolg is van een selectieve inzet van gesprekken bij werkzoekenden met de kleinste arbeidsmarktkansen. Omdat de gevonden effecten van de gesprekken hoger liggen bij de groep met een niet-westerse migratieachtergrond, maar het effect van een selectieve inzet waarschijnlijk iets lager ligt, is het aannemelijk dat de daadwerkelijke (kosten)effectiviteit van gesprekken in de groep met en zonder niet-westerse migratieachtergrond in dezelfde orde van grootte ligt. Specifiek voor de groep WW-klienten met een niet-westerse migratieachtergrond blijken ook workshops kosteneffectief te zijn.

Referenties

- Andriessen, I., Nievers, E., Faulk, L., Dagevos, J. (2010) Liever Mark dan Mohammed? Onderzoek naar arbeidsmarktdiscriminatie van niet-westerse migranten via praktijktests. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Andriessen, I. (2015). Op afkomst afgewezen. Onderzoek naar discriminatie op de Haagse arbeidsmarkt. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Blom, M., Onstenk, A., Westhoff, E., Faber, D., Huberts, S., Athmer, J. & Veen, S. van der (2020). De weg naar werk. Een onderzoek naar de uitstroom van WW'ers met een niet-westerse migratieachtergrond. Utrecht: Significant Public.
- Gemeente Amsterdam (2007). Basisschooladviezen en etniciteit. Onderzoeksverslag, 29 januari 2007.
- Falcke, S., Meng, C. & Nollen, R. (2016). Educational mismatches for second generation migrants: An analysis of applied science graduates in the Netherlands. Maastricht: ROA.
- Klooster, E., Koçak, S. & Day, M. (2016). Wat is er bekend over discriminatie van mbo-studenten bij toegang tot de stagemarkt? Utrecht: Kennisplatform Integratie & Samenleving
- Heyma, A. & Werff, S. van der (2013). Een goed gesprek werkt. SEO-rapport 2013-72, Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.
- Heyma, A. (2015). Re-integratiedienstverlening in de WW: Wat werkt voor wie en wanneer? SEO-rapport 2015-25, Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.
- Heyma, A., Vervliet, T., Lammers, M., & Schwartz, T. (2020). Ervaringen met persoonlijke re-integratiedienstverlening in de WW. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.
- Hoof, E.A.J. van, & Hee, S.M. van den (2017). Inhoudelijke effectevaluatie trainingen 50plus WW. Eindrapportage resultaten voormeting, nameting 1 en nameting 2.
- Huijnk, W. (2014). Verschillen in arbeidsmarktpositie ontleed. In: W. Huijnk, M. Gijsberts en J. Dagevos (red.), Jaarrapport integratie 2013. Participatie van migranten op de arbeidsmarkt (p. 89-108). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Huijnk, W., & Andriessen, I. (2016). Integratie in zicht. De integratie van migranten in Nederland op acht terreinen nader bekeken. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Sol, C. C. A. M., Glebbeek, A. C., Edzes, A. J. E., de Bok, H. I., Busschers, I., Engelsman, J. S., & Nysten, C. E. R. (2011). 'Fit or unfit': naar expliciete re-integratie theorieën. (RVO; No. 5). Utrecht: Academisch Medisch Centrum
- Wanberg, C. R., Hough, L. M., & Song, Z. (2002). Predictive validity of a multidisciplinary model of reemployment success. *Journal of applied psychology*, 87(6), 1100.
- Werff, van der S., Biesenbeek, C. & Zwetsloot (2018) De positie op de arbeidsmarkt van verschillende groepen personen met een niet-westerse migratieachtergrond. SEO-rapport 2018-31. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.